

Iida Nousiainen & Iida-Maria Peltokangas

**”PAKOLLINEN PAHA, JOKA ON
HOIDETTAVA”**

Pierukäytännöistä neuvottelu parisuhteessa

TIIVISTELMÄ

Iida Nousiainen & Iida-Maria Peltokangas: "PAKOLLINEN PAHA, JOKA ON HOIDETTAVA"
Pierukäytännöistä neuvottelu parisuhteessa
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Journalistiikan ja viestinnän tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2020

Tämän tutkimuksena tarkoituksena on selvittää, miten pieraiseminen näkyy parisuhteen vuorovaikutuksessa ja miten se kietoutuu osaksi parisuhdetta. Tutkimus pyrkii vastaamaan siihen, millaisia ideaaleja piereskelyyn parisuhteen kontekstissa liitetään, miten yhteisistä piereskelyyn liittyvistä käytännöistä neuvotellaan ja mitä saavutetut pieruvälit voivat tarjota parisuhteelle. Pierut ovat osa tervettä ja normaalia ruoansulatustoimintaa, mutta ne nähdään yhteiskunnassamme usein epäviehättävänä ja häpeällisenä toimintana. Siksi on kiinnostavaa tutkia, kuinka pierut näyttäytyvät läheisessä interpersonallisessa suhteessa ja millaista niihin liittyvä vuorovaikutus on. Vaikka muita tabuja on tarkasteltu parisuhteen kontekstissa, pieraisemiskäytäntöjä ei ole aiemmin tieteellisesti tutkittu. Tästä syystä tämän tutkimuksen yhtenä tärkeimpänä päämääränä on avata aiheen tutkimista viestinnällisenä ilmiönä. Tutkimuksen tavoitteena on myös normalisoida pieruja vuorovaikutuksen kontekstissa.

Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastattelulla, joihin osallistui kolme pariskuntaa. Pariskunnan osapuolia haastateltiin ensin erikseen ja myöhemmin yhdessä kumppanin kanssa. Haastattelut äänitettiin ja litteroitiin, jonka jälkeen saatu haastatteluaineisto analysoitiin käyttämällä analysointimenetelmänä teemoittelua. Muodostuneita teemakokonaisuuksia käsitellään viestintä- ja sosiaalitieteelliseen teoriapohjaan nojaten.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että toimivan parisuhteen ideaaliin liitetään vapaus piereskellä yhdessä jaetuissa tiloissa. Haastateltavien yksilöllisten pieruideaalien lisäksi suhteisiin näyttää vaikuttavan myös yhteiskunnan normistosta omaksuttu malli, jonka koetaan suovan piereskely vain miehille. Pariskunnan yhteisten pierukäytäntöjen muodostumisen odotetaan syntyvän itsestään ajan myötä, eikä sanallisia neuvotteluja täten katsota tarpeellisiksi. Tämä näyttäytyy ristiriidassa sen kanssa, että suhteen alussa pieraisemisen kerrottiin aiheuttavan merkittävää häpeää ja vaivaa. Tulokset osoittavatkin, että nimenomaan sanalliset pieruneuvottelut tuottavat kaikkein selkeimpiä yhteisiä pierukäytäntöjä, jotka osaltaan myös lisäävät turvallisuuden tunnetta ja tyytyväisyyttä suhteeseen. Tuloksista käy ilmi, että sanallisten neuvottelujen tärkeyttä ei ymmärretä pierujen kontekstissa eikä niistä siksi osata neuvotella, vaikka se voisi olla parisuhteen tyytyväisyyden kannalta merkittävää.

Avainsanat: pieru, vuorovaikutus, parisuhde, kasvotyö, neuvottelu, sukupuolinormi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	PIERU OSANA PARISUHDEVIESTINTÄÄ	5
2.1	Parisuhde interpersonaalisenä suhteena	5
2.2	Pieru tabuna parisuhteessa	6
2.3	Pieruista neuvottelu parisuhteessa	8
2.4	Tabujen aikaisempi tutkimus	9
3	TEOREETTINEN LÄHESTYMINEN	10
3.1	Pieruista aiheutuva kasvotyö	11
3.2	Ensimmäinen pieru odotusten rikkojana	12
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	13
4.1	Tutkimusongelma ja -kysymykset	13
4.2	Aineiston keräys	14
4.3	Aineiston analyysi	14
5	TULOKSET	15
5.1	Pieruideaalit pieruneuvotteluiden perustana	16
5.2	Yhteisistä pierukäytännöistä neuvottelu	18
5.3	Pieruvälien merkitys parisuhteelle	20
5.4	Yhteiskunnan sukupuolittuneet odotukset	22
6	POHDINTA	24
6.1	Pieruideaalien ristiriita eletyn yhteiskunnallisen normiston kanssa	24
6.2	Sanalliset pieruneuvottelut vapauttavat kasvotyöltä	25
6.3	Saavutetut pieruvälit palkkiona parisuhteelle	27
6.4	Sukupuolittuneiden normien näyttäytyminen pierukäytännöissä	29
7	TUTKIMUKSEN ARVIOINTI JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET	30
	KIRJALLISUUS	34
	LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Arkielämässämme on paljon lainalaisuuksia, joita toistamme huomaamattamme opittujen kaavojen mukaan. Nämä lainalaisuudet tulevat usein näkyviksi vasta sitten, kun joku poikkeaa kaavasta. Sosiaalisessa kanssakäymisessä joitakin kehollisia toimintoja odotetaan piilotettavan. Esimerkiksi ilman karkaaminen peräaukosta voi toimia tällaisena säännönmukaisuuksien rikkojana ja siten osoittaa yleisen normin vuorovaikutustilanteissa. Tästä syystä pieruja voidaan pitää tabuna. Pierun konnotaatio likaisuuteen ja epäpuhtauteen rikkoo yleisiä hyviä tapoja. Pierut liitetään myös epäviehättävyyteen ja siksi parisuhteen kontekstissa piereskely nähdään olevan epätoivottavaa, eritoten parisuhteen alkuvaiheissa. Aiheesta ei ole aiemmin tehty tieteellistä tutkimusta vuorovaikutuskontekstissa, vaikka pieru toimintona on arkinen kehollinen normi. Tämä alleviivaa sitä, että pieru on sosiaalisessa kanssakäymisessä tabu. Pieruja on tutkittu ainoastaan lääketieteessä (mm. Esben 1949, Tomlin, Lowis & Read 1991, Davies 1971) medikalisoitujen eli keskittyen pieruihin ilmavaivoina, joka tarkoittaa liiallista pierujen muodostumista.

Tabuista parisuhteessa on puolestaan tehty paljon tutkimusta eri tieteenaloilla. Tutkimus on keskittynyt erityisesti parisuhdeväkivaltaan terveystieteiden näkökulmasta (mm. Husso, Virkki, Notko, Holma, Laitila & Mäntysaari 2012, Savola, Piispa & Hakulinen-Viitanen 2015, Flinck & Paavilainen 2008). Viestinnätieteenalalla parisuhdetabujen tutkimus on keskittynyt seksiin (mm. Ruonala ja Herkama 2015). Tästä voidaan tehdä päätelmä, että seksi, seksuaalisuus ja lähisuhdeväkivalta ovat normalisoituneet tutkimusaiheina. Edellisestä poiketen pierulle ilmiönä ei ole kuitenkaan vielä tapahtunut samanlaista sosiaalista kollektiivista hyväksyntää akateemisessa maailmassa. Yksi keino lähteä murtamaan tabua on tehdä siitä tutkimusta ja sanallistaa tabua niin, että siitä olisi helpompaa puhua tieteellisesti käsitteiden kautta. Pierujen tutkiminen viestintätieteellisenä ilmiönä alleviivaa pierujen tavanomaisuutta, niin ettei pieru ole lähtökohtaisesti vain vitsi, vaan se normalisoituisi tabun asemasta.

Pierujen arkipäiväisyyden ja tuttuuden vuoksi on hämmentävää, ettei pieruista ole aiemmin tehty viestinnällistä tutkimusta, eikä pieruihin ilmiönä ole liitetty läheistä interpersonaalista suhdetta. On kuitenkin tärkeää, että aihetta tarkastellaan myös tästä näkökulmasta. Parisuhteen ja viestinnän kontekstissa on kiinnostavaa tarkastella, miten pieru kietoutuu osaksi suhteen arkipäivää. Tutkimuskysymyksinä tässä laadullisessa haastatteluaineistoon perustuvassa tutkimuksessa ovat: millaisia odotuksia piereskelyyn liitetään parisuhteessa, miten odotukset sovitetaan yhteen eli miten

piereskelyyn liittyvistä käytännöistä neuvotellaan ja miten nämä neuvotellut käytännöt vaikuttavat parisuhteeseen.

2 PIERU OSANA PARISUHDEVIESTINTÄÄ

Pieraisemista ei ole viestinnän kentällä aikaisemmin tutkittu joten, aihe tarvitsee tutkimuksen kieleen sopivat teoreettiset käsitteet, jotka sanoittavat ilmiötä ja mahdollistavat sen tarkastelun. Tästä syystä seuraavaksi käydään läpi tämän tutkimuksen kannalta tärkeimpiä käsitteitä sekä määritellään niiden merkitys tässä tutkimuksessa.

2.1 Parisuhde interpersonaalisena suhteena

Viestinnän tutkimuksessa interpersonaalisella viestinnällä tarkoitetaan keskinäistä jatkuvaa prosessia, jossa osapuolet lähettävät, vastaanottavat ja mukautuvat verbaaleihin ja nonverbaaleihin viesteihin luodakseen yhteisen ymmärryksen. Interpersonaalinen viestintä on monimutkainen transaktio, jossa viestit samanaikaisesti vaikuttavat ja niihin vaikutetaan toisen osapuolen ja muiden tekijöiden toimesta. (Griffin, Ledbetter & Sparks 2015, 53.) Sosiaalisen konstruktivismin mukaan interpersonaalinen vuorovaikutussuhde rakentuu inhimillisen toiminnan kautta vuorovaikutuksessa osapuolten välille (Sias 2009, 11). Parisuhde on yksi esimerkki interpersonaalisesta vuorovaikutussuhteesta. Parisuhteita on monenlaisia. Eri kulttuurit, yhteisöt ja yksilöt asettavat parisuhteelle erilaisia odotuksia. Parisuhteiden moninaisuuden vuoksi myös parisuhteen määritelmien kirjo on valtava ja yhtä kattavaa määritelmää parisuhteelle tuskin löytyy. Tuhkasaari (2013, 34) määrittelee parisuhteen puolisoitten väliseksi tietoiseksi ja tiedostomattomaksi, emotionaalisen ja seksuaalisen vuorovaikutuksen molemminpuoliseksi systeemiseksi prosessiksi ja kuvailee parisuhdetta olemisen ja kokemisen tilana, josta muodostuu osa kahden erillisen ihmisen omaa ja yhteistä elämänkohtaloa.

Parisuhteella viitataan usein kahden ihmisen väliseen monogaamiseen suhteeseen. Koska suhteet kuitenkin ovat monimuotoisempia on käsitteen parisuhde rinnalle syntynyt myös käsite monisuhde. Sexpo määrittää sivuillaan monisuhteisyyden "kaikkien osapuolten yhteisymmärrykseen perustuviin intiimeihin, kumppanuudellisiin, seksuaalisiin ja/tai romanttisiin suhteisiin, joissa on enemmän kuin

kaksi osapuolta tai joissa osapuolilla on rinnakkain useampia rakkaus-, seksi-, ja/tai muulla tavoin intiimejä suhteita “(Sexpo 2019).

Tässä tutkimuksessa käytetään termiä parisuhde, koska tutkimus käsittelee vain kahden ihmisen välistä suhdetta ja siinä tapahtuvaa vuorovaikutusta. Tutkimuksessa ei kuitenkaan ole tarvetta rajata pois ei-monogaamisessa suhteessa eläviä pariskuntia, vaan sana parisuhde nähdään siten laajemmassa merkityksessä. Siksi tässä tutkimuksessa parisuhteeksi määritellään kahden ihmisen välinen suhde, jossa osapuolet ovat sitoutuneet toisiinsa ja määrittelevät itse suhteensa parisuhteeksi.

Parisuhteeseen liitetään usein odotus ylläpitää omaa viehätystään kumppanin edessä. Tämä voi ilmetä epäsopivinnaisiksi nähtävien kehollisten toimintojen piilottamisena. Erityisesti tutustumisen alkuvaiheessa on tärkeää näyttäytyä puhtoisena ja ylläpitää näin viehätysvoimaa. Monia kehollisia toimintoja pyritään piilottamaan kumppanilta, sillä ne rikkovat myytin puhtoisuudesta. Tällaisia kehollisia toimintoja ovat muun muassa ilmavaivat, jotka nähdään epäviehättävänä, huonotapaisena ja sopimattomana toimintana kumppanin läsnä ollessa erityisesti parisuhteen alkuvaiheessa. Tämä on ristiriidassa vallitsevan käsityksen kanssa, jonka mukaan parisuhteessa jaetaan arki fyysisellä ja emotionaalisisella tasolla ja pyritään tutustumaan toiseen läpikotaisin. Tämä läheisen interpersonaalisen suhteen ja kehontoimintojen piilottamisen ristiriita on hedelmällinen lähtökohta tutkia tabuja parisuhdevuorovaikutuksessa. Erityisen merkityksellisen tutkimuksesta tekee se, että parisuhde on yleinen interpersonaalisen suhteen muoto, jonka kulttuuriset merkitykset vaikuttavat meihin myös tiedostamattamme.

2.2 Pieru tabuna parisuhteessa

Tabu sanalle on olemassa monia eri aikakausina laadittuja määritelmiä, joilla on eri konnotaatioita sanalle. Tämän takia, tabusta ei voida puhua vain yhtenä selvärajaisena ilmiönä. Tabu on jotain, mikä on riski sosiaalisille malleille ja siten voivat olla myös riski yhteisölle. (Simoes & Freitas 2012, 37-38.) Sigmund Freud (1913-1914) määrittelee tabun tarkoittavan jotain, joka ei ole helposti lähestyttävää ja se on ilmaistu pääasiassa kielloissa ja rajoituksissa. Tabun merkitys jakautuu kahteen vastakkaiseen suuntaan. Se on pyhää, siunattua, mutta toisaalta myös outoa, vaarallista, kiellettyä ja epäpuhdasta. Tabuun sisältyy pyhä tai likainen hahmo, henkilö tai asia; tästä tuloksena syntynyt kielto ja; pyhyys tai likaisuus, joka on tuloksena kiellon rikkomisesta (Freud 1913-1914, 19). Oxford

Dictionary of English määrittelee tabun sosiaalisesti tai uskonnolliseksi tavaksi, jolla kielletään tai rajoitetaan tiettyä käytäntöä tai kielletään yhdistäminen tiettyyn henkilöön, paikkaan tai asiaan (MOT Oxford Dictionary 2019).

Freudin (1913-1914, 19) määritelmän mukaan tabu on jotain epäpuhdasta, likaista ja kiellettyä ja tällä samalla tavalla yhteiskunnassamme nähdään pierut. Pieruihin liitetään epäpuhtaus ja likaisuus, minkä vuoksi yleisen normin mukaan ne nähdään epätoivottuna kehollisena toimintona, jota tulisi välttää muiden läsnä ollessa. Sosiaalipsykologi Harold Garfinkel (1967) on tutkinut normien rikkomista sääntörikkomuskokeissaan, joiden idea oli tuoda nähtäväksi säännönmukaisuuksia ja normeja arkipäiväin vuorovaikutustilanteissa. Nämä normit nähdään taustaoletuksiksi siitä, kuinka tulee käyttäytyä ja ne tulevat näkyviksi, kun ne rikotaan. Garfinkel tutki taustaoletusten rikkomista, jolloin vuorovaikutustilanne muuttuu totutusta ja ennakoitavasta uudenlaiseksi. Uusi tilanne vaatii vuorovaikutuksen toiselta osapuolelta tilanteen järjeistämistä, jossa hän yrittää loogisesti selittää tilannetta itselleen. Tämän järjeistämisen tarkoitus on muodostaa ehyt tarina vuorovaikutustilanteen norminrikkomuksesta ja siihen johtaneista syistä. Ehyen tarinan rakentamiseen saatetaan tarvita selitystä sääntöä rikkovalta osapuolelta. Tällöin säännönrikoja joutuu selontekoon, jossa hän joutuu perustelemaan käytöstään ja normien rikkomista. Garfinkelin (1967) mukaan ihmiset noudattavat mieluummin vallitsevia normeja, koska selittely saattaa tuntua epämiellyttävältä ja aiheuttaa liikaa vaivaa.

Arkielämän läheisissä vuorovaikutussuhteissa pieru ja pieraiseminen voidaan nähdä normeja rikkovana toimintana ja hyvien tapojen vastaisena, koska pieru rinnastuu likaisuuteen ja epäsovinnaisuuteen. Yleisen vallitsevan normin voi helpoiten huomata, jos sitä rikotaan, eli kun vuorovaikutustilanteen toinen osapuoli pieraisee. Pierusta voi tällöin joutua selontekoon, varsinkin jos se on tullut sille epäsovinnaisessa tilanteessa tai jos toinen osapuoli ei osannut odottaa sitä. Selonteon epämiellyttävyyden vuoksi ihmiset välttelevät pieraisemista toistensa kesken. Normin noudattamisen ja sen rikkomisen välinen tasapainoilu vuorovaikutuksessa luo tabuista antoisan tutkimuskohteen myös viestinnän kentälle.

Sosiaalisen vaihdannan teorialat näkevät vuorovaikutussuhteen ikään kuin resurssien kaupankäyntinä, jossa vaihdetaan sekä palkkioita tai tuloja että myös menoja tai kustannuksia. Vuorovaikutussuhdetta punnitaan palkkioiden ja kustannuksien kautta ja tarkoitus on saada enemmän palkkioita kuin kustannuksia. (Stafford 2008, 377-378.) Palkkioksi voidaan katsoa asiat, joista saadaan mielihyvää, kun taas kustannukseksi luetaan asiat, jotka saavat aikaan kipua, ahdistusta, hämmennystä tai henkistä

ja fyysistä vaivaa (Stafford 2008, 381). Kelley'n ja Thibautin keskinäisen riippuvuuden teorian mukaan tutkittaessa suhteen tyydyttävyyttä, on otettava huomioon kustannusten ja hyötyjen lisäksi myös molempien yksilölliset odotukset suhteelta. Yksilöt ovat voineet luoda ajan saatossa erilaisia merkityksiä resursseille, ja heille on myös muodostunut odotuksia siitä, mitä itse ansaitsee. Nämä odotukset muodostuvat vuorovaikutuksessa pitkin elämää. (Stafford 2008, 382-383.)

Parisuhteeseen vaikuttaa yleiset normit ja odotukset suotuisasta ja epäsuotuisesta käytöksestä. Pierujen voidaan yleisesti nähdä olevan parisuhteessa kustannus, koska ne tulkitaan normeja rikkovaksi toiminnaksi yhteiskunnassamme, josta voi joutua selontekoon kumppanilleen. Nimenomaan pieruun liittyvän selonteon epämiellyttävyys voidaan katsoa kustannukseksi, josta saattaa seurata se, että piereminen ei tapahdu kumppanin läsnä ollessa vaan yksin kustannusten minimoimiseksi.

2.3 Pieruista neuvottelu parisuhteessa

Aikaisemman viestinnällisen tutkimuksen ja termistön puuttumisen vuoksi tässä tutkimuksessa määritetään keskeisiä käsitteitä ilmiön sanallistamiseen ja sitä kautta yhteisen ymmärryksen rakentamiseksi. Tässä tutkimuksessa käytämme sanaa *pieru*, sillä termi *ilmavaivat* näyttäytyy liian ylevänä käsitteenä, joka problematisoi pieruja ja osittain ylläpitää pierua tabun asemassa.

Pieruideaalilla tässä tutkimuksessa tarkoitetaan yksilön käsitystä siitä, milloin, missä ja kenen seurassa on soveliasta pieraista. Tämä ihannetilanne rinnastuu todellisuuteen, eletyn elämän tapahtumiin, joissa yksilön odotukset pieraisemiskäytännöistä joko käyvät toteen eli pieruideaali täyttyy tai odotukset murentuvat, jolloin pieruideaali ei täyty. Pieruideaalia voi tarkastella sosiaalisen vaihdannan teorian kautta tarkkailemalla näkeekö yksilö pierun kustannuksena vai palkkiona. Parisuhteessa voi syntyä ongelmatilanteita, mikäli osapuolten pieruideaalit eroavat toisistaan, eikä pieruista tai niihin liittyvistä käytännöistä ole neuvoteltu.

Pierukäytännöillä tässä tutkimuksessa tarkoitetaan pieruihin liittyviä käytäntöjä kuten sitä milloin ja missä tilanteessa pieraiseminen sallitaan.

Pieruväleillä tässä tutkimuksessa tarkoitetaan suhteessa tilannetta, kun pieruun ei enää liitetä tabun ominaisuuksista sen kiellettävyyttä, vaan pieru nähdään luonnollisena ruumiin toimintona, jonka voi suorittaa toimintana toisen läsnä ollessa, ilman pelkoa häpeän tunteesta tai selonteon vaatimuksesta. Tässä tutkimuksessa pieruvälit vaativat sen, että parisuhteen kumpikin osapuoli kokee, että yleinen normi “on epäsoviva piereskellä toisen läsnä ollessa” kumotaan, niin että normi ei enää päde osapuolten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Tämä tarkoittaa, että pieruja ja pieraisemista pidetään yhteisesti hyväksyttynä toimintona ja toimintana, jota saa toteuttaa parisuhteen osapuolten kesken.

Tässä tutkimuksessa pieruväleihin pääseminen määritellään parisuhteessa kahdella tavalla.

Pieruvälit voidaan sopia verbaalisti, jolloin parisuhteen osapuolet neuvottelevat sanallisesti siitä, milloin ja missä tilanteissa he voivat toistensa seurassa piereskellä. Pieruväleihin voidaan neuvotella vaihtoehtoisesti nonverbaalisen viestinnän keinoin, kun jompikumpi parisuhteen osapuoli pieraisee ja toinen eleillään tai sanoillaan hyväksyy tilanteen ja kokee, että hänkin voi jatkossa pieraista vapaasti. Neuvottelu voi tapahtua yhtäaikaaisesti kummallakin edellä mainitulla tavalla ja sitä voidaan pitää jatkuvana vuorovaikutteisena prosessina, jolle ei ole suoraviivaista ratkaisua. Siksi pieruvälit ovat ennen kaikkea yksilön kokemus siitä, että piereskely on sallittua parisuhteen vuorovaikutuksessa.

Yksi merkittävä tekijä neuvotteluissa voi olla parisuhteen ensimmäinen pieru. Ensimmäinen pieru joko vie parisuhteen pieruväleihin edellä mainitun mukaisesti tai osoittaa sen, että pieru nähdään edelleen epäsovinnaisena ja epätoivottavana käytöksenä, jolloin pieruväleihin ei päästä. Ensimmäisen pierun tullen on huomioitava, kuinka asiaan reagoidaan. Reagointi osaltaan määrittää sitä, tullaanko tämän kaltainen käytös hyväksymään vai ei. Se kuinka reagointia tulkitaan, riippuu tilanteesta ja henkilöistä. Kielteisesti tulkittuna pieru on edelleen normeja rikkova tabu, josta joutuu selontekoon suhteen toiselle osapuolelle ja joka voidaan nähdä kustannuksena parisuhteen resurssien kaupankäynnissä.

2.4 Tabujen aikaisempi tutkimus

Pieruja on tutkittu eniten lääketieteellisenä ilmiönä. Pieruista on tutkittu muun muassa niiden määrää ja koostumusta (Esben 1949), normaalia terveen ihmisen pieruneritystä (Tomlin, Lowis & Read

1991) sekä ruokavalion vaikutusta pierujen erittämiseen (Davies 1971). Pierujen viestinnällistä merkitystä tai muuta sosiaalista näkökulmaa ei ole vielä tutkittu.

Muita tabuja on tutkittu parisuhteen kontekstissa ainakin sosiologian, terveystieteiden ja psykologian tutkimuksissa. Tutkimukset ovat keskittyneet lähinnä perhesuhdeväkivaltaan, johon liittyen tutkimusta on tehty muun muassa siitä miten perhesuhdeväkivaltaa voidaan tunnistaa ja siihen puuttua äitiysneuvolassa (Husso, Virkki, Notko, Holma, Laitila & Mäntysaari 2012) sekä seulontalomakkeen toimivuutta perhesuhdeväkivaltaan puuttumisen menetelmänä (Savola, Piispa & Hakulinen-Viitanen 2015). Lisäksi on tutkittu esimerkiksi sitä, miten perhesuhdeväkivalta näyttäytyy väkivaltaista käytöstä ilmentävien miesten näkökulmasta (Flinck & Paavilainen 2008) sekä miten se näyttäytyy väkivaltaista käytöstä ilmentäneiden naisten näkökulmasta (Flinck & Paavilainen 2010).

Viestinnällisestä näkökulmasta parisuhteessa ilmeneviä tabuja on tutkittu lähinnä seksin näkökulmasta. Ruonala ja Herkama (2015) tutkivat naisten käsityksiä seksuaaliviestinnän haasteista parisuhteessa ja Essi Järvisen pro gradu -tutkielma (2016) käsittelee seksistä puhumista parisuhteen alkuvaiheessa. Vaikka parisuhdetabuja on tutkittu jo jonkin verran, ei pierua ole vielä tutkittu viestinnän näkökulmasta ollenkaan. Se, ettei aiheesta ole aiemmin tehty tieteellistä tutkimusta alleviivaa sitä, että pieru on viestinnän tutkimuksessa vielä tabu. Yksi keino lähteä murtamaan tabua on tehdä siitä tutkimusta ja sanallistaa ongelmaa niin, että siitä olisi helpompaa puhua myös viestinnän kentällä.

3 TEOREETTINEN LÄHESTYMINEN

Parisuhteen pieraisemiskäytäntöjä tarkastellessa on tarkoituksenmukaista lähteä liikkeelle siitä, mitä merkityksiä pieruihin sosiaalisesti katsotaan liittyvän ja kuinka merkitykset rakentuvat osana vuorovaikutusta. Siksi tässä luvussa lähestytään pieruneuvotteluita viestintä- ja sosiaalitieteellisen teorioiden näkökulmasta. Niiden avulla pierujen merkityksiä voidaan ymmärtää osana parisuhdevuorovaikutusta.

3.1 Pieruista aiheutuva kasvotyö

Sosiaalipsykologi Erving Goffman (1967) esitti tunnetun kasvoteorian, joka käsittää ihmisen “kasvot” tämän henkilön arvoksi, joka luodaan vuorovaikutuksessa. Kasvot rakentuvat yksilön luonteesta, asenteesta, ilmaisusta sekä olemuksesta ja on näin ollen ikään kuin esitys hänestä itsestään. Tällä esityksellä yksilö pyrkii ilmentämään itseään. (Goffman 1967, 5.) Onnistunut esiintyminen tuo hyvänolon ja onnistumisen tunteen, koska yksilö pystyi näyttäytymään siten kuin halusi muille ihmisille. Tällöin vuorovaikutuksen toinen osapuoli myös omalta osaltaan hyväksyi tämän esiintymisen. Epäonnistunut esiintyminen puolestaan saa aikaan huonon olon tunteen kuten häpeän, joka johtuu siitä, ettei yksilö pystynyt esiintymään niin kuin halusi tai vuorovaikutuksen toinen osapuoli ei arvostanut tätä yksilön esiintymistä, mikä johtaa yksilön “kasvojen menettämiseen”. (Goffman 1967, 6–9.)

Kun vuorovaikutustilanteessa yksilö menettää kasvonsa, aiheuttaa tämä häpeää myös toiselle osapuolelle. Häpeän tunteen välttäminen ohjaa vuorovaikutusta suuntaan, jossa positiivista sosiaalista arvoa halutaan suojella. Kasvoja suojellakseen yksilö pyrkii välttelemään kaikkea sitä toimintaa, joka johtaisi kasvojen menettämiseen. Toinen osapuoli tekee myös voitavansa, ettei kasvoja menetettäisi. Kasvojen menettämisen pelko johtaa kasvotyöhön (eng. face-work) (Goffman 1967, 9–13.) Joskus tämä voi tarkoittaa sormien läpi katsomista tai tarkoituksenmukaista huomionpoiskohdistamista tilanteesta tai asiasta, joka johtaisi arvon menettämiseen. (Goffman 1967, 17-18.) Se mitä teot ovat riippuvat kuitenkin yksilöstä ja ympäröivästä kulttuurista. (Goffman 1967, 12-13.)

Tässä tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten pieruihin suhtaudutaan parisuhdekontekstissa ja kuinka se vaikuttaa suhteessa esiintyvään kasvotyöhön. Parisuhteen alkuvaiheessa yritetään ylläpitää viehättävyyttä ja näyttää toiselle parhaat puolet itsestä eli Goffmanin teoriaan nojaten suojella omia kasvoja. Tähän kehykseen lukeutuu se, että pieru nähdään suhteessa likaisena, epätoivottuna tabuna, joka luokitellaan suhteessa kustannukseksi ja että uuden kumppanin edessä ei haluta pieraista kasvojen menettämisen takia. Kasvojen menettäminen voi tapahtua ensimmäisen pierun myötä, mikäli suhteen toinen osapuoli kokee teon sääntörikkomuksena, eikä aloita kasvotyötä. Osassa suhteita pierut voidaan kuitenkin nähdä palkkioina, jolloin pieremiseen ei liity kasvojen menettämisen pelkoa.

3.2 Ensimmäinen pieru odotusten rikkojana

Judee K. Burgoonin kehittämä odotusten vastaisuuden teoria ennustaa ja selittää odottamattoman käytöksen vaikutusta vuorovaikutukseen. Odotuksilla tarkoitetaan kestäviä kognitioita muiden odotetusta verbaalista ja non-verbaalista viestinnästä. Odotuksia on kahdenlaisia; sosiaalisia ja yksilöllisiä. Sosiaalisilla odotuksilla tarkoitetaan normien ja säännönmukaisuuksien noudattamista sekä roolien ilmentämistä kulttuurille ja kontekstille tyypillisellä tavalla. Yksilölliset odotukset taas kattavat osapuolten persoonalleen tyypillisen käyttäytymisen eli osapuolet olettavat toistensa käyttäytyvän heille tyypillisellä jo ennalta tutulla tavalla. Minkä tahansa yksittäisen viestin tai tapahtuman ennusteet perustuvat sekä yleisten sosiaalisten odotusten että yksilöllisten odotusten yhdistelmään. (Burgoon 1993, 31-32.)

Teorian mukaan odotukset kumpuavat kolmesta tekijästä; vuorovaikutuksen osapuolista, vuorovaikutussuhteesta ja kontekstista. Vuorovaikutuksen osapuolten ominaisuudet kuten viestintätyyli, puhetapa ja demografiset tekijät vaikuttavat odotuksiin viestintäkäyttäytymisestä. Vuorovaikutussuhteen muoto, kuten parisuhde tai sisaruussuhde, vaikuttaa myös osaltaan siihen, millaista käytöstä osapuolet odottavat toisiltaan. Vuorovaikutussuhteessa on voitu myös rakentaa omia suhteelle tyypillisiä tapoja viestiä, jotka vaikuttavat osapuolten odotuksiin myös tulevasta viestinnästä. Kontekstilla tarkoitetaan vuorovaikutustilanteen ominaisuuksia ja määritelmiä kuten sen yksityisyys ja muodollisuus. (Burgoon 1993, 32.)

Odotukset rikotaan, kun vuorovaikutussuhteen toinen osapuoli poikkeaa normeista. Odotusten rikkomukset arvioidaan joko positiiviseksi tai negatiiviseksi perustuen yksilön tulkintaan ja odotuksiin. Positiiviseksi arvioidut rikkomukset tuottavat suotuisampia tuloksia kuin normin mukaan toimiminen. Negatiiviseksi arvioidut rikkomukset puolestaan tuottavat kielteisempiä tuloksia kuin odotusten täytyminen. (Burgoon 1993, 33-42.)

Yleisesti parisuhteen alussa pyritään pitämään viehättävyyttä yllä ja epäedustavina pidettyjä ruumiintoimintoja kuten pieruja pyritään välttämään. Toisille kumppanin edessä piereskely voi olla myöhemminkin suhteessa epätoivottavaa, kun taas toisten pieruideaali voi olla vapaampi. Ellei pierukäytännöistä ole neuvoteltu verbaalisesti, voi ensimmäinen pieru aiheuttaa jännitystä. Parisuhteen ensimmäistä pierua voidaan pitää sääntörikkomuksena. Se rikkoo aikaisemman normin siitä, ettei toisen edessä piereskellä. Se miten rikkomusta tulkitaan, perustuu yksilöiden pieruideaaliin. Toisille pieru voi olla kiusallinen ja epätoivottava yllätys, jota suhteessa täytyy

käsitellä esimerkiksi kasvotyön avulla. Toiselle pieru voi olla odotettu yllätys, joka rikkoo odotukset positiivisesti. Jälkimmäisessä pieru voidaan sosiaalisen vaihdannan teorioiden näkökulmasta tulkita palkkioksi ja ensimmäisessä kustannukseksi.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimusta tehdessä on tehty tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmiin liittyviä valintoja, joita seuraavaksi tuodaan esiin. Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen toteutuksen vaiheita ja niissä tehtyjä valintoja sekä pyritään perustelemaan tehtyjä ratkaisuja. Aluksi käsitellään tutkimuskysymysten relevanttiutta aiheen valinnan kannalta, jonka jälkeen kerrotaan aineiston keräyksen toteuttamisesta ja valmiin aineiston analysoimisesta tieteellisiin menetelmiin pohjautuen.

4.1 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Pierujen arkipäiväisyyden ja tuttuuden vuoksi on yllättävää, ettei pieruista ei ole aikaisemmin tehty viestinällistä tutkimusta, eikä pieruihin ole yhdistetty läheistä interpersoonallista suhdetta, kuten parisuhdetta. Siksi on tärkeää, että pierua tutkitaan myös tässä valossa. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, kuinka pieru punoutuu parisuhteen arkipäivään ja miten tämä on tapahtunut.

Teemahaastattelun runko (ks. Liite 1) muodostui tutkimuskysymysten ympärille. Ensimmäinen tutkimuskysymys on, millaisia pieruideaaleja parisuhteeseen liitetään. On tärkeää tutkia pieruideaaleja, sillä ne kertovat yksilön odotuksista parisuhteen käytäntöjä kohtaan ja vaikuttavat siihen, kuinka pierukäytännöistä neuvotellaan. Toisena tutkimuskysymyksenä on, miten pieruideaalit sovitetaan yhteen eli miten pierukäytännöistä neuvotellaan. Toisella tutkimuskysymyksellä pyritään selvittämään, pidetäänkö pierukäytännöistä neuvottelua tarpeellisena, tapahtuuko sitä ja jos sitä tapahtuu, onko neuvottelu verbaalia vai nonverbaalia. Kolmantena tutkimuskysymyksenä on, miten pieruvälit vaikuttavat parisuhteeseen. Yhteiskuntamme tulkitsessa pierun likaiseksi ja epäsovinnaiseksi käytökseksi on kiinnostavaa tutkia miten pierut parisuhteessa vaikuttavat käsitykseen toisesta henkilöstä. Tarkoituksena on selvittää, tarttuuko tabun määritelmä parisuhteen

osapuoliin eli koetaanko kumppanin muuttuvan epäviehättäväksi piereskellessään vai onko pieruilla ylipäättään merkitystä viehättävyyden kannalta tai laajemmin koko suhteen kehitykseen.

4.2 Aineiston keräys

Aineisto (n=6), kerättiin haastattelemalla kolmea yhdessä asuvaa pariskuntaa. Kaikki tutkimukseen osallistuvat parit ovat heterosuhteessa. Haastateltavia etsittiin tutkijoiden sosiaalisia medioita hyödyntäen sekä ystävien ja tuttavien sosiaalisten verkostojen kautta. Osallistumisen edellytyksenä oli parisuhde, jossa osapuolet asuvat yhdessä ja antavat kirjallisen suostumuksensa haastattelun äänittämiseen ja sen tutkimukselliseen käyttöön. Lisäksi edellytyksenä oli, ettei pariskunta ollut tietoinen tutkimuksen aiheesta paikalle saapuessa, sillä tällä rajattiin pois mahdollisuus siitä, että pari olisi voinut keskustella yhdessä rajoja siihen, mistä on sopivaa puhua.

Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina, sillä tämä antoi haastatteliijoille mahdollisuuden esittää tarpeen mukaan lisäkysymyksiä ja näin ymmärtää pieruväleistä neuvottelua ja siihen johtavia seikkoja. Haastattelut järjestettiin erikseen niin, että osapuolet eivät päässeet kuulemaan toistensa vastauksia. Mikäli molemmilta haastateltavilta saatiin lupa, tuloksia käytiin läpi yhdessä yksilöhaastattelujen jälkeen. Kun nauhoitus oli lopetettu, pariskunnille annettiin mahdollisuus purkaa haastattelutilanteen mahdollisesti aiheuttamaa problematiikkaa haastattelijoiden kanssa.

4.3 Aineiston analyysi

Haastattelut taltioitiin auditiivisessa muodossa, jonka jälkeen aineisto litteroitiin anonyymiin muotoon. Tämän jälkeen litteroitu aineisto analysoitiin aineistolähtöisesti kategorisoiden. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 117-118) kuvaavat aineistolähtöisen analyysimenetelmän ohjaavan analyysin tekoa, minkä tarkoituksena on saada merkitykset esiin systemaattisesti ja objektiivisesti. Tämän tutkimuksen aineisto oli rikas ja monitahoinen, joten aineistolähtöinen analyysimenetelmä kategorisointi mahdollisti sen, että aineisto saatiin systemaattisesti hyödynnettyä. Lisäksi aineistolähtöinen analyysi palvelee tutkimuksen tarkoitusta, sillä se mahdollistaa ennestään viestintätieteellisesti tutkimattoman ilmiön käsitteellistämistä ja luo sitä kautta ymmärrystä.

Aineistolähtöinen kategorisointi aloitettiin aineiston lukemisesta ja teemakokonaisuuksien etsimisestä. Kategoriat muodostuivat alkuperäisten tutkimuskysymysten ympärille. Lisäksi aineistosta nousi esiin erillinen kokonaisuus, joka nostettiin omaksi kategoriakseen. Tämä mukailee Tuomen ja Sarajärven (2018, 122-127) analyysimenetelmää, jossa aineisto ryhmitellään eli klusteroidaan, jolloin aineistosta alkuperäisilmauksista etsitään samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tai ilmiötä kuvaavat käsitteet kategorisoidaan ja yhdistetään eri luokiksi, joista muodostuvat pelkistettyjen ilmausten alaluokat, jotka puolestaan nimetään luokan sisältöä eniten kuvaavalla käsitteellä. Alaluokkia yhdistelemällä saadaan aikaan yläluokkia ja yläluokkia yhdistelemällä muodostetaan pääluokkia, jotka saavat nimensä aineistosta löytyvän ilmiön mukaan. Tuomen ja Sarajärven kuvauksesta poiketen, tämän tutkimuksen aineistosta nousi ensin esiin pääkategoriat, jonka jälkeen niiden pohjalta muodostettiin alakategoriat.

Pääkategorioiksi muodostuivat pieruideaalit, pierukäytännöistä neuvottelu, pierujen vaikutus suhteeseen sekä yhteiskunnan sukupuolittuneet odotukset pierujen suhteen. Yhdestä pääkategoriasta muodostettiin myös alakategorioita aineiston laajuuden ja monitahoisuuden vuoksi. Pierukäytännöistä neuvottelu jaettiin kolmeen alakategoriaan; pieruväleistä neuvotteluun, käytännön tekoihin ja ensimmäiseen pieruun. Kategorisointi työvaiheena tuotti aiemmin mainitut pää- ja alakategoriat, joista tässä tutkimuksessa kuitenkin käytetään nimeä teemat. Aineisto käytiin läpi värikoodaamalla, kuhunkin teemaan liittyvät vastaukset omalla värillään. Seuraavaksi aineisto abstrahoitettiin eli käsitteellistettiin. Tuomen ja Sarajärven (2018, 122-127) mukaan abstrahoinnin tarkoitus on erottaa tutkimuksen kannalta olennainen tieto muusta aineistosta ja muodostaa näin laajempaa ymmärrystä käsitteellistettyjen ilmiöiden perusteella.

5 TULOKSET

Tässä tutkimuksessa tutkittiin parisuhteessa tapahtuvaa pierukäytännöistä neuvottelua. Tutkimuskysymyksiä oli kolme ja tuloksia esitellään niiden muodostamien kokonaisuuksien kautta. Ensimmäinen kokonaisuus käsittelee yksilöiden pieruideaaleja parisuhteessa. Toisessa kokonaisuudessa käsitellään näiden ideaalien yhteensovittamista parisuhteessa eli pierukäytännöistä neuvottelua. Kolmas kokonaisuus käsittelee saavutettujen pieruvälien laajempaa vaikutusta parisuhteeseen. Näiden tutkimuskysymyksistä muodostuneiden kokonaisuuksien lisäksi vastauksista

nousi vahvasti esiin yhteiskunnallisten sukupuoleen kohdistuvien odotusten vaikutus yksilöiden pieruideaaleihin ja sitä kautta pierukäytäntöihin ja lopulta parisuhteeseen. Koska teema toistui jokaisessa haastattelussa, nostettiin yhteiskunnalliset odotukset yhdeksi kokonaisuudeksi aiemmin esiteltyjen rinnalle.

5.1 Pieruideaalit pieruneuvotteluiden perustana

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkoituksena on selvittää, millaisia pieruideaaleja parisuhteeseen liitetään. Pieruideaalit koostuvat yksilön omista toiveista ja haluista pierukäytäntöihin liittyen kuten milloin, missä ja kenen seurassa on hänen mielestään sopivaa pieraista. Tämä ihannetilanne rinnastuu todellisuuteen, eletyn elämän tapahtumiin, joissa yksilön odotukset pieraisemiskäytännöistä joko käyvät toteen eli pieruideaali täyttyy, tai odotukset murentuvat, jolloin pieruideaali ei täyty.

Kaikkien kuuden haastateltavien mielestä piereskely kuuluu parisuhteeseen ja se nähtiin luonnollisena toimintana. Pariskunnat olivat myös yksimielisiä siitä, että piereskelyn kuuluu olla suhteessa vapaata, mutta kuitenkin tilannekohtaista. Tilannekohtaisuuteen liitettiin etenkin sallitut ja rajoitetut paikat. Näiden lisäksi myös muiden ihmisten läsnäolo katsottiin rajoittavan piereskelyä. Etenkin sohva korostui haastateltavien puheissa paikkana, jossa piereskely oli sallittu. Kaikki kolme pariskuntaa kertoivat, ettei seksin aikana pieraiseminen ole toivottavaa ja muussa fyysisessä läheisyydessä tulee välttää pieraisemista suoraan kumppaniin päin. Lisäksi kahdella pariskunnalla korostui keittiö ja ruokapöytä paikkoina, jossa piereskelyä ei suvaita.

H1A: Et niiku sellanen peruskohteliaisuus sillee et joo sä voit pierasta siinä sohvalla, mutta sitä ei tarvi tehdä sillee et kääntää perseen toiseen päin --

Haastateltava 1A kuvaa pieraisemisen olevan soveliasta myös yhteisessä jaetussa tilassa yleisesti hyväksytyt käytöstavat huomioiden. Käytösnormit liitettiin muidenkin haastateltavien toimesta pierujen soveliaisuuteen. Vaikka kumppanin edessä pieraisemisen halutaan olevan vapaata, ei parisuhde näytä muuttavan yleisten kohteliaisuusnormien noudattamista tai arvostamista edes kumppanin kanssa kahdestaan oltaessa.

Tutkimustuloksista näkyy, että jokainen haastateltava kuudesta oli sitä mieltä, että pierut tulevat osaksi parisuhdetta, kun suhde vakavoituu entisestään ja tietynlainen luottamus toiseen osapuoleen on saavutettu. Kaksi pariskuntaa korosti sitä, että piereskelyn tulee olla sallittua samassa

mittakaavassa kummallekin suhteen osapuolelle, kun taas yksi pariskunnista veti rajan sukupuolten väliin ja asetti eri ideaalit suhteen nais- ja miesosapuolelle. Tämän pariskunnan ideaalit poikkesivat parisuhteen sisällä osapuolten välillä toisistaan, sekä myös verrattuna muiden pariskuntien ideaaleihin. Se miten pieruihin parisuhteessa ylipäättään suhtauduttiin, vaihteli haastateltavasta sekä pariskunnasta toiseen.

H1A: -- et samalla lailla sun täytyy syödä ja sun täytyy piereskellä, -- pakollinen paha ja joka on hoidettava—

Haastateltava 1A kuvauksesta käy ilmi pierun luonnollinen osa ihmiselämää, joka rinnastuu muihin inhimillisiin tarpeisiin sekä sitä kautta itse parisuhteeseen luonnollisena asiana. Kuitenkin suhtautuminen pieruihin voidaan katsoa olevan kielteinen, sillä pieruista puhutaan “pakollisena pahana, joka on hoidettava”. 1A:n kumppani 1B ei kuitenkaan nähnyt pieruja pakollisena pahana, vaan suhtautui niihin neutraalimmin. Erilainen suhtautuminen pieruihin yleisellä tasolla kertoo siitä, kuinka pariskunnan osapuolilla on kuitenkin henkilökohtainen ideaalinsa, joka sovitetaan kumppanin kanssa parisuhteessa yhteen. Ideaalit ja asioihin suhtautuminen kumpuavat henkilön historiasta, siitä miten esimerkiksi kotona on ollut tapana toimia ja kuinka kasvatuksen kautta saatu malli tuntuu luonnolliselta tavalta, joka on jatkunut omaan toimintaan. Toisaalta kasvatuksesta opittu malli voi tuntua yksilöstä vääraltä, jolloin sitä ei aleta toisintamaan, vaan haetaan itselle mieluisempaa tapaa toimia. Ideaalit voidaan nähdä yksilön toiminnan ohjaajana tai päämääränä, jota tulisi jäljitellä.

H2A: No siis se on aika monitahonen asia, koska mun mielestä se on niikun hyvä asia se tuo niikun sellasta hyväksymistä ja tulee itelleki hyväksyty olo ku se toinen ei oo niin sillee (woooaah!) niiku kauhistu siitä tai jotenki ahdistu siitä, et siitä tulee niikun sellanen normaali asia et tää niikun on tämmöstä nyt et me ollaan ihmisiä. -- Ja sitte itelle tulee semmosii et pitäisikö vähän rajoittaa tätä jotenkin et oisin naisellisempi et siihen liittyy tämmösii asioita et onkohan tää nyt oikeesti ok, et kyllä sitä välillä mieltii et mikä on se määrä esimerkiksi (naurua) toi jotenkin niikun että.

Haastateltava 2A kuvaa pieruja parisuhteessa monitahoisena asiana. Hän ilmaisee pitävänsä siitä, ettei hänen kumppaninsa järkyty hänen pieruistaan ja kokee tämän hyväksynnänosoituksena. Toisaalta hän kokee sukupuolensa osoittavan hänelle tiettyjä vaatimuksia piereskellä vähemmän kuin suhteen toinen osapuoli. Se, että 2A miettii määrää pieruilleen suhteessa naisellisuuteensa, kertoo siitä, että hänen pieruideaalinsa jakautuvat sukupuolen mukaan.

5.2 Yhteisistä pierukäytännöistä neuvottelu

Toisena tutkimuskysymyksenä on, miten pieruideaalit sovitetaan yhteen eli miten pieruväleistä neuvotellaan. Tässä tutkimuksessa *pieruvälit* tarkoittavat parisuhteessa tilannetta, kun pieruun ei enää liitetä tabun ominaisuuksia, vaan pieru nähdään luonnollisena ruumiin toimintona, jonka voi suorittaa toimintana toisen läsnä ollessa, ilman pelkoa häpeän tunteesta tai selonteon vaatimuksesta. Tässä tutkimuksessa pieruvälit vaativat sen, että parisuhteen kumpikin osapuoli kokee, että pieruvälit on saavutettu.

Tuloksista käy ilmi, että yksilöiden ja pariskuntien omat ja jaetut pieruideaalit liittyvät vahvasti pierukäytännöistä neuvotteluihin. Omat ideaalit halutaan toteuttaa käytännön tasolla ja tämä omalta osaltaan ohjaa neuvotteluja. Kaikki kolme pariskuntaa pitävät tärkeänä sitä, että kaikista asioista, mukaan lukien pierukäytännöistä, voidaan avoimesti keskustella. Kaksi kolmesta pariskunnasta kertoo neuvotelleensa sanallisesti pierukäytännöistään. Toinen näistä pariskunnista päätyi neuvottelutilanteisiin pierukäytännöistä ongelmalähtöisesti. Neuvottelua käytiin aina, kun uusia ongelmia ilmeni ja se oli siten jatkuvaa. Toinen pariskunnista puolestaan ei neuvotellut itse käytännöistä, vaan asiasta yleisemmällä tasolla omien tunteidensa kautta. Yksi pariskunnista ei neuvotellut pieruista verbaalisti ollenkaan, vaan kaikki heidän käytänteensä muotoutuivat nonverbaalisti erinäisten tilanteiden ohjaamina.

H1B: No voi niistä puhuakki, mutta ei siitä välttämättä tarvi että. Sehän muotoutuu sitte siinä se käytäntö vuosien varrella. Ei mun mielestä oo ehkä tarpeellista [puhua], koska se muotoutuu siinä sitten. Sitä neuvottelua voi tehdä siinä käytännössä, että testaa ja kokeilee vähä.

Haastateltava 1B kuvailee, että pierukäytännöistä ei välttämättä tarvitse neuvotella, vaan käytännöt muotoutuvat parisuhteen osapuolten myötä tietynlaisiksi. Käytännöistä neuvottelu pitää kuitenkin aina sisällään nonverbaalia sopimista, mikä nähdään haastateltava 1B:n kuvailemana käytännön muotoutumisena sekä testaamisena ja kokeiluna. 1B:n ja 1A:n pieruideaalit olivat keskenään yhdenmukaiset, mikä selittäisi sen miksi sanallista neuvottelua ole nähty tarpeelliseksi käydä. He myös totesivat, ettei neuvotteluita tarvitse käydä, ellei jostain asiasta muodostu ongelmaa. Tämä puolestaan vahvistaa sen, ettei neuvotteluille ole tarvetta, kun pieruideaalit ovat yhdenmukaiset.

H3B: Ollaan ihan vaan yleisesti puhuttu siitä, että onko toisen mielestä luonnollista pierasta toisen edessä ja millasia tunteita se herättää --

Haastateltava 3B nostaa esiin verbaalin vuorovaikutuksen kumppaninsa kanssa pierukäytäntöihin liittyen. Pariskunta ei kuitenkaan neuvotellut sanallisesti itse käytännöistä, vaan osapuolten tuntemuksista uuteen asiaan liittyen. Parisuhteessa pieruista ei ollut puhuttu ennen ensimmäistä pierua, joten sen voidaan nähdä avanneen asian käsittelyn. 3A ja 3B näkivät pieruista puhumisen osana normaalia parisuhdevuorovaikutusta ja käsittivät sen olleen tarve, josta oli hyvä puhua.

Riippumatta siitä miten neuvotellut oli käyty, jokaisella kolmesta parista oli muotoutunut omia käytänteitä siitä, miten ja missä piereskely on hyväksyttävää ja missä ei. Kaikki pariskunnat toteuttivat pieruideaalejaan siitä, että piereskely parisuhteessa on hyväksyttävää ja luonnollista. Tämän lisäksi aiemmin pieruideaaleissa esiin tullut toive, ettei seksin aikana tai välittömässä läheisyydessä vältettäisiin piereskelyä, siirtyi jokaiselle parilla käytäntöön. Samoin ideaaleissa korostunut keittiö, ruokapöytä ja ruokailuhetki olivat aluetta jonne pierut eivät kuulu kahdella kolmesta pariskunnasta.

H3A: Mun mielestä se keittiökäytäntö on yhteinen. Et jos jompikumpi pierasis keittiössä niin ei sitä hirveesti kiitellä ainakaan. Ja varmaan se ruokapöytä. Et ei me olla niin kun puhuttu niistä kylläkään, mut ne on ehkä tullu sit jotenki. Ja ei varmaan jos mun takapuoli ois lähellä 3B:n naamaa niin ei hän varmaan haluais et mää piereskelisin siinä. Ja en määkään siis halua että hän piereskelis mun naamaan.

Haastateltava 3A kuvaa kuinka käytännöt ovat muotoutuneet nonverbaalin neuvottelun kautta tilannekohtaisiksi säännöiksi. 3A ja 3B katsovat, että heidän nonverbaalia neuvotteluansa käytänteistä ovat ohjanneet yleiset kohteliaisuusnormit ja hyvät tavat. Pariskunnan pieruideaalit olivat samankaltaiset, mikä myös osaltaan selittää sen, että käytännöt ovat muotoutuneet omalla painollaan tilanteisiin sopiviksi.

Ennen parisuhteen ensimmäistä pierua omia kasvoja haluttiin suojella, niin ettei kumppanin tietouteen haluta saattaa omaa piereskelyä. Kaikkien kolmen pariskunnan naisosapuoli kuvaili, kuinka vessakäytäntöjen yhteydessä oman pierun ääni ja haju yritettiin pitää kumppanilta piilossa.

H3A: Esim sillon ku me tapailtiin ja jos mää olin vaikka 3B:n luona yötä niin se oli ihan hirveetä. Mun piti keksiä kaikkea, että no hana on päällä yhtä aikaa ja määpä kuivaan täs hiuksia. Jotenki tuntu et piti keksiä semmosia peiteäänä.

Haastateltava 3A kuvailee, miten hän on pitänyt kumppaniltaan salassa oman piereskelynsä. Pierujen piilottaminen nostaa esiin, sen kuinka siihen liittyy häpeän tunteet ja pelko viehättävyyden vähenemisestä. Asetelma korostui erityisesti haastateltavien naisten vastauksissa. Pariskuntien

miesosapuolet eivät vastauksissaan viitanneet pierujen piilottamiseen kumppanilta lainkaan. Sukupuolittuneet eroavaisuudet jakautuivat myös laajemmin vessakäytäntöjen ja ruumin toimintojen ympärille.

Tuloksista nousee esiin, että ensimmäiseen jaettuun pieruun liittyvät tekijät koettiin vaikeiksi määrittää. Vain yksi kolmesta pariskunnasta osasi eritellä ensimmäisen pierun ajankohdan, sen aiheuttaman reaktion ja sen kumpi pieraisi. He kuvaavat pierun olleen tahallinen teko, josta ei pitänyt jäädä kiinni. Tähän norminrikkomukseen reagoitiin naurulla ja se avasi parisuhteessa pierukäytännöistä neuvottelun. Kaksi muuta pariskuntaa eivät pystyneet yhtä tarkasti erittelemään ensimmäisen pieruun liittyviä tekijöitä. Toisen näistä pariskunnista keskinäinen käsitys siitä, mitä jaetulla pierulla tarkoitetaan erosi toisistaan. Pariskunnan toinen osapuoli katsoo ensimmäisen pierun tapahtuneen heti ensinäkemisellä vessan seinän läpi kuultuna, mutta toinen osapuoli ei allekirjoita tätä jaetuksi pieruksi. Yhdellä parilla puolestaan oli vaikeuksia muistaa tilannetta tai ajankohtaa ensimmäiselle pierulle, vaikka käsitys siitä kumpi pieraisi ensimmäisenä, oli yhteinen.

H3A: Mää pierasin tarkotuksella, mää koitin olla hiljaa, mut se ei onnistunu. Et mä jäin niiku kiinni. Siitä se sitte lähti.

Haastateltava 3A:n mukaan hän oli ensimmäinen, joka pieraisi kumppanin läsnä ollessa ja tästä ensimmäistä pierusta yhteisesti jaettu piereskely alkoi suhteessa. 3A kuvaa pierun olleen tahallinen, mutta vahingoksi sen, että 3B kuuli myös sen. Se kuinka pieruja yritetään salata kumppanilta seurustelusuhteen alkuaikoina, kertoo niiden tabun asemasta myös seurustelusuhteessa.

5.3 Pieruvälien merkitys parisuhteelle

Kolmantena tutkimuskysymyksenä on, miten pieruvälit vaikuttavat parisuhteeseen. Pääsääntöisesti pieruvälien katsottiin olevan suhteen normaali siirtymäriitti ja hankalaa erotella suhteen muusta arkistumista. Kaikki pariskunnat kuitenkin näkivät pieruvälien olevan neutraali tai positiivinen muutos suhteessa. Pieruväleihin liitettiin erilaisia merkityksiä, joiden mukaan pariskuntien suhtautuminen pieruvälien tuomiin muutoksiin vaihteli.

Vaikka kokonaisuutena pieruvälien tuomiin muutoksiin parisuhteessa suhtauduttiin neutraalisti ja positiivisesti, nosti yksi pariskunta esiin myös pieruvälien tuomia negatiivisia vaikutuksia suhteeseen.

Negatiivisuus liitettiin erityisesti seksuaalisen vetovoiman vähentymiseen avointen pieruvälien saavuttamisen jälkeen.

H2B: Kai se jollain lailla on ollut osa sitä tietynlaista arkistumista parisuhteessa. Toisaalta semmonen niinku läheisyyden tunteen lisääntyminen tavallaan ihan positiivisessa mielessä. Ja tietysti taas sitte toisaalta osa ehkä jännityksestä poistuu, että kai siitä jonkinlainen alun mystisyys häviääkin. Se on kai vähän hyvä ja huono molempia, mutta kyllä se loppuen lopuksi on hyvä asia, jos haluaa oikeesti elää sellasta jaettua elämää ja jakaa se arki ja yhdessäolo niin sitten siihen kuuluu myös piereskely tietysti.

Tuloksista käy ilmi, että haastateltava 2B kuvaa pieruvälien tuovan suhteeseen sekä hyviä, että huonoja puolia. Pari 2 oli ainoa kolmesta pariskunnasta, jossa pieruvälien saavuttamiseen liitettiin myös negatiivisia ajatuksia. Parin 2 molemmat osapuolet kuvasivat pierujen vähentävän eroottista vetovoimaa ja mystiikkaa, mutta lisäävän henkistä läheisyyttä. Sekä 2A että 2B kuitenkin korostivat, että pieruvälit ovat tavoiteltava tila, joka tuo suhteeseen molemminpuolista hyväksytyksi tulemisen tunnetta sekä luottamusta ja kuvasivat pieruvälejä loppuen lopuksi positiivisena asiana.

Kaksi muuta paria kokivat pieruvälit pelkästään positiivisena suhdetta eteenpäin vievänä asiana. Yksi pareista kuvasi pieruvälien lisäävän myös fyysistä läheisyyttä ja kaikki kolme paria kertoivat sen lähentäneen suhdetta henkisellä tasolla. Yleisesti pieruvälien katsottiin olevan merkki sitoutuneisuudesta ja vievän suhdetta oikeanlaiseen suuntaan.

H1A: Joo siis varmasti [pierut oli osatekijä siihen, että suhde on hyvä], että niiku ei oo mitään semmosii tabuja ja ei oo mitään semmosii asioita joita pitäis piilottaa toiselta nii kyllähän se niiku vaikuttaa siihen muuhunkin suhteen avoimuuten et mitä enemmän sellasii asioita mitä toiselta salaa tuo julki, nii sitte tottakai sit muuttuu.

Haastateltava 1A kuvaa pieruvälien olevan osa avointa vuorovaikutusta ja sitä kautta pieruvälien saavuttamisen olevan suhteen kannalta tärkeää. 1A kuvastaa ei-avoimen pieremisen tietynlaiseksi salailuksi ja rinnastaa avoimien pierujen lisäävän suhteessa muutakin avoimuutta. Sama havainto tuli ilmi jokaiselta haastateltavalta. Pieruvälit liitettiin vastauksissa avoimuuden lisäksi myös turvalliseen oloon, parisuhteeseen kotiutumiseen sekä vapautuneempaan tunnelmaan.

Pariskunnan osapuolten pieruideaalit vaikuttivat siihen, miten osapuolet suhtautuivat pieruvälien tuomiin muutoksiin. Muiden edellä mainittujen positiivisten muutosten lisäksi pieruvälien nähtiin myös lisäävän parisuhteen osapuolten keskinäistä viehätystä.

H1A: Et silleen niiku et 1B oli sillä tavalla tosi paljon hienotunteisempi siinä, miten se sen teki ja millasis tilanteissa hän piereskelee ja hän on siis sitä edelleen. Et ehkä siinä mielessä et hän

on niikun et tekee niinkun vaikutuksen et vaikka hän pieras niin jotenkin tyylillä ja on käytöstavat siinä.

1A kuvailee 1B:n kohteliaiden ja huomaavaisten pierukäytäntöjen olevan viehätystä lisäävä tekijä. 1 parin pieruideaalin kuului pierujen mieltäminen pakollisena pahana. Piereskely on siis tehtävä, joten sen suorittaminen toista huomioivalla tavalla jopa lisää viehätysvoimaa toisen silmissä. Myös kahdella muulla parilla osapuolten pieruideaalit vaikuttivat siihen, kuinka saavutettuihin pieruväleihin suhtauduttiin.

Pieruideaalit jakautuivat haastateltavien kesken sukupuolisidonnaisesti. Tämä heijastui myös parisuhteen osapuolten väliseen viehätysvoimaan ilmiönä, jossa kaikki naissukupuolen edustajat kertoivat viehättyneensä yksistään siitä, että kumppani hyväksyy molemminpuolisen piereskelyn.

H3A: Ei mun mielestä niinku toisen niinku suolen toiminta tee siitä vähemmän viehättävää. Mua ehkä viehättää se, että miten se joteki suhtautuu minuun niin hellyydellä kaiken röyhtäilyn ja piereskelyn jälkeen. Niin se tekee hänestä viehättävän et, miten se suhtautuu muhun. Ei niinkään ne sen piereskelyt vaan se sen tapa, jolla se suhtautuu muhun.

3A kuvaa kaikkien haastattelun osallistuvien naisten esiintuoman ajatuksen siitä, että kumppani, joka hyväksyy naisen pierut, on viehättävä. Tällaista näkökulmaa ei esiintynyt haastatteluun osallistuneilla miehillä.

5.4 Yhteiskunnan sukupuolittuneet odotukset

Tutkimusaineistosta nousi esiin uusi aihekokonaisuus, jota tutkimuksessa ei alun perin määritelty tutkimuskysymykseksi. Aihe toistui kuitenkin jokaisen haastateltavan vastauksissa ja sitä sivuttiin useaan kertaan. Aihekokonaisuus nostaa pieruvälit ja -käytännöt parisuhdetasolta yhteiskunnan arvomaailmaa ja odotuksia heijastavaksi kysymykseksi. Näistä syistä johtuen yhteiskunnalliset odotukset nousivat yhdeksi kokonaisuudeksi aiemmin esiteltyjen rinnalle. Yhteiskunnan sukupuolittuneet odotukset heijastavat kulttuurisia käsityksiämme, siitä mikä on toivottavaa käytöstä miltäkin sukupuolelta.

Kaikki kolme pariskuntaa nostivat esiin sen, kuinka piereskelyn katsotaan olevan sopivampaa miessukupuolelta kuin naissukupuolelta. Tämä käy ilmi etenkin pariskunnan naisosapuolten haastattelussa. Kuitenkin jokaisen pariskunnan kumppanin osapuolen ideaaleihin lukeutui se, että

avoin piereskely on sukupuoleen katsomatta hyväksyttävää parisuhteessa. Jokaisen pariskunnan naisosapuoli oli huolissaan siitä, kuinka piereskely vähentää hänen naisellisuuttaan tai viehättävyyttään kumppanin tai laajemmin yhteiskunnan silmissä. Huoli viehättävyyden laskusta oli suurin ennen pieruvälejä kumppanin kanssa, mutta jatkui myös sen jälkeen.

H2A: Ja sitte itelle tulee semmosii et pitäiskö vähän rajoittaa tätä jotenkin et oisin naisellisempi et siihen liittyy tämmösiä asioita et onkohan tää nyt oikeesti ok, et kyllä sitä välillä mieltii et mikä on se määrä esimerkiksi --

Tuloksista näkyy kuinka haastateltava 2A:n pohdintaa siitä miten hän säilyttäisi naisellisuutensa, kun hän piereskelee. Vastauksesta huokuu sukupuolittuneet odotukset siitä, ettei naisen olisi soveliasta piereskellä, koska sen koetaan vähentävän naissukupuolen edustajien viehättävyyttä. Tämä odotus on ristiriidassa 2A:n omien pieruideaalien kanssa, joihin kuuluu se, että piereskely on hyväksyttävää ja luonnollista. Yhteiskunnan odotusten ja omien ideaalien ristiriita heijastuu myös muiden haastateltavien vastauksista.

H1A: Et kun meillä tuli niin myöhään kuvioihin se et mäkin öö toimin kuin ihminen --

Haastateltava 1A:n toteamuksesta näkyy, kuinka hän on kokenut, ettei hän naisena voisi piereskellä, mutta kuinka myös hänen ideaaleissansa piereskely on luonnollista ja osa ihmisyyttä.

Haastatteluissa naiset kokivat yhteiskunnan osoittamia paineita siitä, millainen naisen tulisi olla ja mikä käytös on toivottavaa, saati viehättävää, vaikka heidän oma kumppaninsa hyväksyisi piereskelyn. Myös pariskuntien mies osapuolet tunnistivat naiseuteen liittyvät odotukset, mutta eivät halunneet itse ylläpitää tai vahvistaa niitä.

H1B: -- se on vähän yhteiskunnan ongelma, että naiset ei piereskele tai käy vessassa.

Tuloksista käy ilmi, kuinka 1B tunnistaa ja tunnustaa naissukupuoleen kohdistuvat odotukset ja liittyy sen yhteiskunnasta kumpuavaksi käsitykseksi, jonka hän arvottaa negatiiviseksi. Se, kuinka 1B pitää asiaa ongelmana, kertoo siitä, että hän itse hyväksyy naisten piereskelyn ja vessassa käynnin, jolloin hänen käsityksensä on ristiriidassa yhteiskunnan odotusten kanssa.

H2B: -- 2A ei kuitenkaan sukupuoleensa kohdistuvien odotusten vuoksi halunnut osallistua tähän toimintaan ennen kuin sitte jossain vaiheessa todellisuuden pakottamana.

Haastateltava 2B tunnistaa myös kumppaninsa kokeman paineen mukautua yhteiskunnan asettamiin odotuksiin ja ymmärtää asian ristiriitaisuuden suhteessa normaalin ihmiskehon toimintaan.

6 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten pieru kietoutuu osaksi parisuhteen arkista vuorovaikutusta. Tulososiossa tarkasteltiin tutkimuksen tuloksia tutkimuskysymysten sekä aineistosta muodostuneiden teemojen kautta. Tässä luvussa pohditaan tutkimuksen tärkeimpiä tuloksia peilaten niitä vuorovaikutustieteen teorioihin.

6.1 Pieruideaalien ristiriita eletyn yhteiskunnallisen normiston kanssa

Kaikkien haastateltavien mielestä pieru kuuluu olennaisena osana parisuhteen arkisiin käytäntöihin. Pieruja ei kuitenkaan koettu sopivana toimintana suhteen alkuaikoina. Sen sijaan parisuhteessa piereskely nähtiin tilana, joka oli mahdollista saavuttaa vuorovaikutuksen ja luottamuksen lisääntymisen avulla. Kuitenkin myös silloin pierujen sallittavuus parisuhteen sisällä nähtiin tilanne- ja paikkasidonnaisena. Pieruideaaleja voidaan tarkastella Burgoonin (1993) odotustenvastaisuuden teorian avulla. Odotukset voidaan jakaa Burgoonin (1993, 31-32) mukaan sosiaalisiin ja yksilöllisiin odotuksiin ja tämä jako voidaan nähdä myös tämän tutkimuksen haastateltavien pieruideaaleissa.

Pieruideaaleissa yksilölliset odotukset heijastuvat haluna päästä parisuhteessa pieruväleihin käytännön syistä. Suhteen edetessä pariskunnat eivät enää kokeneet tarpeelliseksi pidättää pieruja tai poistua jaetusta tilasta toiseen tilaan pieraisemaan. Pierut tulivat siis osaksi arkista vuorovaikutusta käytännön syistä viehättävyyden vähenemisenkin uhalla. Pieruideaaleihin vaikuttivat kuitenkin yksilöllisten odotuksien lisäksi myös sosiaaliset odotukset kuten yleiset kohteliaisuusnormit. Haastateltavien parisuhteen pieruideaalit noudattavat yleisiä hyviä tapoja, joiden mukaan ruoan lähettyvillä tai toisen ihmisen välittömässä läheisyydessä ei ole toivottavaa pieraista. Pierua ei myöskään nähty toivottavana seksin yhteydessä.

Yhteiskunnan luomat sosiaaliset normit pieruihin liittyen vaikuttavat olevan vahvasti läsnä ohjaamassa yksilön toimintaa, vaikka yksilön henkilökohtaiset ihanteet olisivat näistä eriauvia. Tämä ajaa yksilöt vaikeaan tilanteeseen, jossa he joutuvat arvioimaan noudattavatko he sosiaalisia normeja vai omia pieruideaalejaan. Vaikka kumppanin edessä pieraisemisen halutaan olevan käytännön syistä vapaata, ei parisuhde näytä muuttavan yleisten sosiaalisen normiston noudattamista edes kumppanin kanssa kahdestaan oltaessa. Pierukäytännöt kuvattiin kuitenkin vapaammaksi pelkästään kumppanin läsnä ollessa verrattuna tilanteeseen, jossa paikalla on muitakin ihmisiä. Tämän voidaan ajatella johtuvan siitä, että parisuhde käsitetään suhteista intiimeimmäksi, johon kuuluu se, että kumppanin kanssa jaetaan kaikki. Siksi on luonnollista, että myös pierut halutaan jakaa yhteisessä arjessa. Se miten pieruväleihin päästään ja miten jaetut pierut koetaan eli millaisia pieruideaaleja osapuolilla on, näyttää tämän tutkimusten tulosten valossa vaikuttavan osaltaan myös siihen, miten parisuhteen pierukäytännöistä neuvottelu onnistuu.

6.2 Sanalliset pieruneuvottelut vapauttavat kasvotyöltä

Haastateltavat kokivat pieruvälien syntyneen itsestään ilman erillistä neuvottelua, mutta koska yhteisiin molempien osapuolten tunnustamiin ja hyväksymiin pierukäytäntöihin on päädytty, voidaan katsoa, että jonkinlaista neuvottelua on kuitenkin tapahtunut. Tuloksista kävi ilmi, että pieruväleistä neuvoteltiin ensisijaisesti nonverbaalisti, mutta myös verbaalia neuvottelua tapahtui. Pareilla, joilla pieruideaalit ovat yhdenmukaiset verbaalista neuvottelua ei tarvittu yhtä paljon, kuin pareilla, joilla pieruideaalit erosivat toisistaan. Kaikki parit kokivat neuvottelun kuitenkin jälkeen päin katsottuna tärkeäksi, ja yhtenä lähtökohtana tälle voidaan pitää pieruista koituvan häpeän välttelemistä aiheutunutta vaivaa. Garfinkelin (1967) sääntörikkomusteorian mukaan normin rikkomisesta joutuu selontekovelvollisuuteen. Selonteko on työlästä ja siksi sitä pyritään välttelemään. Goffmanin (1967, 6-13) kasvuteorian voidaan ajatella käsittävän selonteon tavaksi tehdä kasvotyötä. Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan myös pieruista aiheutunut kasvotyö koettiin työlääksi ja neuvottelun avulla pyrittiin saavuttamaan tilanne, jolloin pierut eivät aiheuttaisi kasvojen menettämistä. Pierukäytännöistä neuvottelulla pyritään siis petaamaan seuraavia pieruja ajatellen tilanne, jossa käytänteet ovat molemmille osapuolille selkeät ja tilanteesta ei aiheudu kummallekaan osapuolelle kasvojen menettämisen pelkoa.

Kasvotyötä tehtiin salailemalla omia pieruja kiusallisuuden välttämiseksi. Tämä korostui etenkin naisten käytöksessä. Naiset kertoivat piilottelevansa pierujen ääniä suhteen alussa käyttämällä hiustenkuivainta tai avaamalla hanan vessakäyntien yhteydessä. Pierujen hajua wc-tiloissa piilotettiin suihkusaippualla. Yleisesti piereskelyä varten poistuttiin toiseen tilaan, mitä varten pariskunnat olivat joutuneet ottamaan käyttöön valkoisia valheita kuten taloyhtiön pyykkituvassa käyminen toistuvasti pyykinpesun varjolla. Omien kasvojen lisäksi osapuolet suojelivat myös kumppaninsa kasvoja niin kuin myös Goffman (1967, 9–13) huomioi kasvoteoriassaan. Tämä näkyi tarkoituksenmukaisena huomion poiskohdistamisena kumppanin pieraistessa tai kiusallisen tilanteen huumoriksi kääntämisenä. Yksi pariskunta kertoi myös käytöksestä, jonka voidaan tulkita olevan ennakoivaa kasvotyötä. Tätä esiintyi, kun toinen osapuoli koki kroonisia vatsakipuja, jolloin kumppani rohkaisi häntä pieraisemaan. Rohkaisu oli sanallista kannustusta siihen, että pieraiseminen saattaisi helpottaa vatsavaivoja, mutta samalla sen osoittamista, että pieraiseminen kumppanin läsnä ollessa on hyväksyttävää.

Huomionarvioista on, että vaikka haastateltavat eivät mieltäneet sanallista neuvottelua pieruista erityisen tärkeäksi, koettiin nimenomaan sanalliset pieruneuvottelut parisuhteen kehittymisen kannalta jälkeen päin katsottuna merkittäviksi. Pieruista aiheutuneesta vaivasta ja kasvotyöstä huolimatta sanallista neuvottelua ei osattu nähdä ratkaisuna ennen ensimmäistä pierua. Tämä voi johtua siitä, että sen ei ymmärretty olevan edes mahdollista. Yhteiskunnallinen diskurssi kehottaa pariskuntia keskustelemaan avoimesti muista tabuista kuten seksistä, kuukautiskierrosta sekä pettämisestä, mutta pieruneuvottelu ei ole noussut samanlaiseksi parisuhteen kannalta tärkeäksi keskusteluaiheeksi. Pariskunnat eivät siis ymmärrä verbaalista neuvottelua ratkaisuna pieruista koituvaan häpeään ja vaivaan, sillä sitä ei tarjota yhteiskunnallisesti merkittävänä osana parisuhdevuorovaikutusta. Tämän tutkimuksen tuloksiin nojaten, voisi olla hyödyllistä tuoda parisuhteen pieruneuvotteluja ja niiden tärkeyttä laajemminkin julkiseen keskusteluun, jotta pariskunnat ymmärtäisivät, että myös pieruideaaleista sekä -käytänteistä on hyödyllistä keskustella jo ennen pieruvälien saavuttamista.

Kun pariskunnat olivat päässeet pieruväleihin, pieruihin ei liitetty enää niin merkittävää kasvojen menettämisen pelkoa. Tällöin myös pieruihin liittyvä kasvotyö vähenee. Näyttää siltä, että kasvotyötä ei tarvita samoissa mittasuhteissa, kun pieruväleistä on jo neuvoteltu eli pariskunta on löytänyt yhteisesti hyväksytyt normit piereskelyyn. Tämä edellyttää sitä, että molempien osapuolten pieruideaalit sallivat piereskelyn parisuhteessa. Mikäli ideaalit eivät sallisi pieruja, joutuisi kasvotyötä tekemään myös suhteen myöhemmissä vaiheissa.

Tutkimuksen tuloksista päätellen pierukäytänteistä verbaalisesti neuvottelu näyttäytyy avaimena siihen, että yksilö varmistuu toimivansa pierujen suhteen oikein niin omasta kuin myös kumppaninsa mielestä ja luo varmuutta sille, ettei pieruista aiheudu kasvojen menetystä. Tämä mahdollistaa pariskunnalle uuden yhdessä kehitetyn pierukäytännön rakentumisen, jolloin yksilö voi alkaa käyttäytymään yhdessä neuvoteltujen normien mukaan ja näin ollen hylätä ulkopuolelta, yhteiskunnasta, saadun käsityksen oikeasta tavasta toimia. Tämä puolestaan vapauttaa pariskunnan psyykkisesti kuormittavalta kasvotyöltä. Pierukäytännöistä sanallista neuvottelua ei kuitenkaan koeta parisuhteen alkuvaiheissa mahdollisuudeksi, saati ratkaisuksi ongelmaan. Pieruista aiheutunutta kasvotyötä ei välttämättä edes nähdä ongelmana tai vaivana, vaan sen huomataan kuluttaneen voimavaroja vasta kun siitä päästään eroon. Yhtenä mahdollisuutena ilmiön välttämiseksi voisi olla pieruneuvottelujen tuominen laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Jos pieruneuvottelujen tärkeyttä ja mahdollisuutta tuodaan esiin julkisessa keskustelussa, annetaan pariskunnille myös työvälineitä pieruista keskustelemiseen ja sitä kautta paremman parisuhteen rakentamiseen.

6.3 Saavutetut pieruvälit palkkiona parisuhteelle

Saavutettujen pieruvälien vaikutusta parisuhteeseen voidaan tarkastella sosiaalisen vaihdannan teorioiden näkökulmasta, joita tässä tutkimuksessa tulkitaan Staffordin (2008, 377-381) esittämän näkemyksen mukaan. Sosiaalisen vaihdannan teoriat suhtautuvat vuorovaikutussuhteisiin kaupankäyntinä, jossa vuorovaikutussuhteeseen liitetään palkkioita ja kustannuksia, joita osapuolet vaihtavat keskenään (Stafford 2008, 377-378). Palkkio määritellään olevan jotain positiivista, kun puolestaan kustannuksiin liitetään negatiivisia ominaisuuksia. Vuorovaikutussuhteen tavoitteena on saavuttaa suhteessa enemmän palkkioita kuin kustannuksia. (Stafford 2008, 377-378, 381.) Pierut voidaan mieltää yleisesti uusiin ihmisiin tutustuessa kustannukseksi ja niin myös tämän tutkimuksen tulokset osoittavat parisuhteen kontekstissa olevan. Erityisesti ennen pieruvälien neuvottelua pierut voidaan tulkita kustannuksina, sillä pierut aiheuttivat häpeää ja pelkoa kasvojen menettämisestä etenkin naishaastateltaville.

Vaikka pierut arvioidaan yleisellä tasolla kustannuksiksi, tuloksista kävi ilmi, että pieru nähtiin suhteessa myös palkkiona. Koska kaikkien haastateltavien pieruideaaleihin kuului vapaus piereskellä jaetuissa tiloissa ja pieruvälit nähtiin saavutettavana tilana, koettiin ensimmäiset pierutkin neutraalina

tai jopa positiivisena asiana niiden tuoman helpotuksen myötä. Ensimmäistä pierua ei siis tulosten valossa voida tulkita ainoastaan kustannukseksi, vaan neutraaliksi toiminnaksi. Myöhemmin suhteessa pierujen voidaan tulkita olevan jopa palkkio. Erityisesti pareilla, joiden pieruideaaliin kuului ajatus pieruista pakollisena pahana, piereskely nähtiin yhdessä sovittujen sääntöjen mukaan oikein suoritettuna jopa nostavan kumppanin viehättävyyttä. Tutkimustulokset ovat linjassa Kelleyn ja Thibautin esittämän keskinäisen riippuvuuden teorian kanssa, joka nostaa esiin, kuinka vuorovaikutussuhdetta ei voi arvioida pelkästään palkkioiden ja kustannusten kautta, vaan myös molemminpuoliset odotukset suhteelta vaikuttavat siihen kuinka tyydyttäväksi suhde koetaan (Stafford 2008, 382-383).

Yleisesti pieruvälien kuvattiin olevan merkki sitoutuneisuudesta ja avoimuudesta. Pieruihin liittyvän stigman ajatellaan asettavan yksilön haavoittuvaiseen asemaan vähentämällä hetkellisesti yksilön viehättävyyttä kumppanin silmissä. Tästä syystä yksilö saattaa kokea pieremisen kustannukseksi ennen asiasta neuvottelua. Kuitenkin verbaalisilla pieruneuvotteluilla, joilla käsitellään pieruja, pierukäytäntöjä ja aiheeseen liittyviä tuntemuksia, voidaan saavuttaa parisuhteessa tila, jossa pierut ovatkin keino tutustua kumppaniin ja vahvistaa parisuhteen intiimiyttä. Tämä näyttää kuitenkin vaativan nimenomaan sanallisia neuvotteluja.

Verbaaliset pieruneuvottelut vaikuttavat myös omalta osaltaan syventävän parisuhdetta, koska avoimesti ja rehellisesti asioista puhuminen näyttäisi johtavan suuntaan, jossa kumpikin parisuhteen osapuoli kokee olevansa samalla sivulla, mikä osaltaan lisää tyytyväisyyttä omaa parisuhdetta kohtaan. Sanallisten neuvotteluiden merkitys korostuikin tuloksissa myös arvioitaessa parisuhdetta yleisellä tasolla. Kaikki tutkimuksen parit korostivat sitä, kuinka heidän mielestään parisuhteessa on tärkeä pystyä avoimuuteen ja puheyhteyteen asiasta kuin asiasta. Avoimuus ja rehellisyys yhdistettiin myös pitkään ja luottamukseen perustuvaan hyvän parisuhteen ideaaliin. Tässä valossa pariskuntien sanallisten pieruneuvotteluiden vähyys ja niiden merkityksen alhaiseksi arvioiminen näyttäytyy epäjohtonmukaiselta suhteessa heidän käsityksiinsä hyvästä parisuhteesta. Haastateltavien mukaan verbaalisen neuvottelun merkitys korostuu erityisesti ongelmatilanteissa eli silloin, kun yhteisesti sovittuja pierukäytänteitä rikotaan. Rikkomukset vaikuttavat kuitenkin pääsääntöisesti olevan väärinkäsitys yhteisesti neuvotelluista käytänteistä ja merkki siitä, ettei yhteisistä pierukäytänteistä ei ole saatu neuvoteltua tarpeeksi selkeästi. Tämän valossa voisi tulkita verbaalisten pieruneuvottelujen toimivan myös ennaltaehkäisevänä toimintana pierukäytäntöjen rikkomisen aiheuttamiin erimielisyyksiin tai mielipahaan. Vaikka pieruneuvottelut voidaan mieltää hetkellisesti

kustannukseksi niistä aiheutuvan epämiellyttävyyden vuoksi, pitkässä juoksussa koko parisuhteen kannalta ne näyttävät lukeutuvan palkkioksi tuomalla suhteeseen avoimuutta ja henkistä läheisyyttä.

6.4 Sukupuolittuneiden normien näyttäytyminen pierukäytännöissä

Käsitys siitä mikä tietyltä sukupuolelta on odotettua tai sallittua, rakentuu osakseen myös yhteiskunnan normistosta. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että pierut koetaan yhteiskunnallisten normien mukaan olevan sallitumpia miehille kuin naisille ja tämä tunnistettiin kaikkien haastateltavien toimesta. Sukupuolittuneet normit tulivat näkyväksi erityisesti parisuhteen alkuaikoina ennen pieruvälien saavuttamista. Ennen verbaalista pieruneuvottelua miesosapuolet eivät kokeneet tarvetta piilotella pierujaan toisin kuin naisosapuolet, jotka erinäisin keinoin pyrkivät minimoimaan pieruista aiheutuvat äänet ja hajut. Tämä selittyy sillä, että haastateltavat kokivat yhteiskunnallisten normien liittävän pierut maskuliinisuuteen tai jopa mieheyteen ja olevan uhka naisellisuudelle.

Yhteiskunnan sukupuolittuneista normeista huolimatta haastateltavat pariskunnat erottivat oman ideaalinsa yhteiskunnan luomasta ihanteesta korostamalla sitä, että heidän mielestään parisuhteessa molempien osapuolten tulisi saada piereskellä yhtä lailla vapaasti. Silti myös niiden kahden pariskunnan osalta, joilla pieruideaali jakautui täysin identtisesti naisten ja miesten piereskelyn suhteen, kokivat naisosapuolet omat pierunsa lähtökohtaisesti enemmän kustannuksena parisuhteelle kuin miehensä pierut. Yksi naisista pohti jopa pierujen oikeaa määrää suhteessa miehensä piereskelyyn, ettei hänen viehättävyytensä naisena laskisi piereskelyn myötä. Naisille pieraiseminen kumppaninsa edessä vaikuttaa osuvan kokonaisvaltaisemmin heidän identiteettiinsä ja käsitykseen omasta naiseudestaan, kun taas miehet pohtivat kumppaninsa läsnä ollessa pieremistä vain käytöstapojen sekä tilannekohtaisuuden kautta. Yksi naisista myös nosti esiin sen, kuinka hän liittyy piereskelyn mieheyteen ja kuinka tämä käsitys saa hänen kumppaninsa näyttämään viehättävältä, koska hän toteuttaa kyseisen ihanteen. Kaikki haastateltavat kokivat, että piereskely ei ole naisille yhtä sallittua kuin miehille. Tulosten valossa yhteiskunnan säätämät normit ovat naisille siis lähtökohtaisesti tiukempia pierujen suhteen kuin miehille.

Haastateltavien henkilökohtaisista ideaaleista huolimatta yhteiskunnan normit heijastuivat heidän parisuhteisiinsa. Naiset kertoivat pariskunnan miesosapuolten pierukäyttämisen lisänneen suhteen

keskinäistä viehätysvoimaa, sillä miesten yhteisesti sovittujen pierukäytäntöjen mukaisesti suoritettu piereskely ylitti naisten odotukset. Tulos mukailee Burgoonin odotustenvastaisuuden teoriaa, jonka mukaan positiiviseksi arvoitetut rikkomukset tuottavat suotuisampi tuloksia, kun normin noudattaminen (Burgoon 1993, 33-42). Naiset siis olettivat kumppaneiltaan miessukupuolen edustajina epäkohteliasta piereskelyä, joten miesten yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaan suoritettu piereskely olikin naisille normin rikkomus, joka arvoitettiin positiiviseksi eli toimi suhteessa palkkiona.

Miesten tasa-arvoinen pieruideaali näyttäytyi naisille myös positiivisesti odotukset rikkovana tekijänä. Kaikki haastateltavat naiset kertoivat viehättyvänsä siitä, että miehet antavat heidän naissukupuolen edustajina piereskellä vapaasti, vaikka se koetaan yhteiskunnan normien vastaiseksi. Miesten oletettiin olevan naisten pierujen suhteen suvaitsemattomia ja tasa-arvoinen pieruideaali koettiin odotusten rikkojana. Miesten tasavertainen pieruideaali voidaan siis tulkita olevan haastateltavien naisten mielestä palkkio parisuhteessa. Kiinnostavaa onkin, miksi haastatellut naiset eivät pidä vapautta tasa-arvoiseen piereskelyyn itsestänselvyytensä kuten heidän miespuoliset kumppaninsa, vaan mukautuvat yhteiskunnan luomaan puhtoisin naisen muottiin.

Kaikki kuusi haastateltavaa toivat esiin kokemuksensa siitä, että yhteiskunnalliset sukupuolinormit ovat vaikuttaneet pieruväleistä neuvotteluun parisuhteessa, vaikka heidän henkilökohtainen pieruideaalinsa ei sisältänyt sukupuoleen sidonnaisia ihanteita. Naiset kertoivat viehättyvänsä miehistä, joiden pieruideaali on sukupuolten suhteen tasa-arvoinen ja jotka kunnioittavat yhdessä sovittuja pierukäytänteitä. Myös miehet tunnistivat yhteiskunnan sukupuolinormiston, mutta se ei näytä vaikuttaneen samalla tavalla heidän ideaaleihinsa. Yksikään haastatelluista miehistä ei kertonut kumppaninsa piereskelyn tai pieruideaalin vaikuttaneen millään tavalla koettuun viehätysvoimaan. Tämän valossa näyttää siltä, että sukupuolisidonnaiset pieruideaalit ja käsitykset elävät eritoten naisten toiminnassa ja ajattelussa.

7 TUTKIMUKSEN ARVIOINTI JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET

Tässä tutkimuksessa tutkittiin parisuhteeseen liittyviä pieruideaaleja, parisuhteen pierukäytännöistä neuvottelua sekä saavutettavien pieruvälien vaikutusta parisuhteeseen. Parisuhteen pierukäytännöt valikoituivat muista parisuhteessa ilmenevistä tabuista tutkimusaiheeksi pierujen arkisuuden vuoksi. Ilmiönä pierujen piilottelu ja niistä koituva häpeän tunne on kaikkien tuntema, mutta aiheesta ei ole

aiemmin tehty viestintätieteellistä tutkimusta. Näin ollen aihe edellytti teoreettista lähestymistapaa ja tieteellistä sanoittamista. Aihe osoittautuikin hedelmälliseksi ja monitahoiseksi valikoidun teoreettisen viitekehyksen valossa tarkasteltuna. Viestintätieteellinen lähestyminen kehollista toimintaa kohtaan on ilmaisuvoimallinen selittämään yhteyksiä ihmisen ajatusten ja toiminnan välille sekä tarjoamaan vuorovaikutuksellisen katsantokannan, mitä terveystai lääketieteellinen näkökanta ei pysty omilla teorioillaan kattamaan. Tämä tutkimus pyrki paikkaamaan tutkimuksellista aukkoa parisuhteessa ilmeneviin tabuihin liittyen sekä haastamaan viestinnän ja sosiaalitieteiden tutkimuskenttää tarttumaan pieruihin tutkimusaiheena.

Aineistonkeruutavaksi valikoitui haastattelu, sillä haastattelu mahdollistaa myös lisäkysymysten sekä nonverbaalien vihjeiden huomioimisen, jotka osaltaan tukevat kokonaisvaltaista ymmärtämisprosessia. Haastattelu luo puitteet ymmärtää haastateltavien tunteita, joita varsinkin tabuna pidetty aihe herättää ja näin ollen mahdollistaa esille tulevien asioiden välisten merkityksien syvemmän ymmärtämisen. Haastattelu tukee myös hyvin tutkimuksen pyrkimystä käsitellä pieruja ja parisuhdetta ilmiönä laadullisesti. Aineistonkeruu tavaksi harkittiin myös kyselylomaketta, sillä se olisi mahdollistanut vastaajien anonymiteetin suhteessa tutkijoihin ja olisi siten voinut tuottaa suurempaa kiinnostusta osallistua tutkimukseen. Näin ollen se olisi mahdollistanut isomman otannan, joka tuottaisi laajempaa kuvaa ilmiöstä yleisemmin. Lopulta haastatteluun päädyttiin, sillä sen katsottiin paremmin palvelevan tutkimuksen tarkoitusta ymmärtää viestinnän tutkimuksessa vielä tuntematonta aihetta syvällisemmin ja keskittyen luomaan ymmärrystä.

Haasteltavia etsittiin tutkijoiden sosiaalisen median kanavia hyödyntäen sekä ystävien ja tuttavien verkostojen kautta rajaamalla kuitenkin pois tutkijoiden lähipiiri. Osallistumisen edellytyksinä oli se, se ettei haastateltavilla ollut enakkoon tiedossa haastattelun aihetta. Aiheen etukäteisvarjelulla pyrittiin varmistamaan tiedon autenttisuus estämällä pariskuntia neuvottelemasta aiheesta etukäteen. Haastatteluun osallistumiseen sopiviksi rajattiin pariskunnat, jotka asuvat yhdessä, joista molemmat osapuolet haluavat osallistua haastatteluun ja jotka itse määrittelevät olevansa parisuhteessa. Haastatteluun osallistuvia henkilöitä informoitiin haastattelun etenemisestä sekä pyydettiin kirjallinen suostumus haastattelun äänittämiseen ja sen tutkimukselliseen käyttöön. Lisäksi haastateltaville annettiin mahdollisuus perua haastattelu missä kohtaa haastattelua tahansa sekä kaksi viikkoa sen tallentamisen jälkeen.

Haastattelu toteutettiin pariskunnan osapuolille erikseen ja ennen vastausten läpi käymistä yhteisesti osapuolilta saatiin lupa tietojen jakamiseen kumppanille. Lisäksi haastateltaville tarjottiin

mahdollisuutta purkaa tunteita haastattelun jälkeen yhdessä tutkijoiden kanssa. Tällä toiminnalla pyrittiin siihen, että vaikka aihe paljastui haastateltaville vasta haastattelun yhteydessä, heille varmistettaisiin oikeus toimia niin kuin he itse mieltävät parhaaksi vaihtoehdoksi.

Tallennettu haastatteluaineisto litteroitiin ja anonymisoitiin välittömästi, jonka jälkeen äänitallenteet tuhottiin. Aineistoa kertyi yhteensä noin 36 sivua. Analyysimenetelmäksi valikoitui aineistolähtöinen kategorisointi, mikä mahdollisti sen, että rikas ja monitahoinen aineisto saatiin systemaattisesti hyödynnettyä. Aineistolähtöinen analyysimenetelmä mahdollisti myös viestintätieteellisesti ennestään tutkimattoman ilmiön käsitteellistämisen. Kategoriat muodostuivat luonnollisesti tutkimuskysymysten ympärille. Tämän lisäksi aineistosta nousi esiin selkeä uusi teemakokonaisuus sukupuolittuneista normeista, joka koettiin relevantiksi ottaa käsittelyyn. Tutkimukseen valittu teoreettinen viitekehys, joka koostui viestintätieteiden sekä sosiaalitieteiden teorioista, sopi ilmiön tarkastelemiseen monipuolisesti ja kykeni tarjoamaan laajoja näkökulmia haastatteluaineiston analysointiin niin interpersonaalisten suhteiden kuin yhteiskunnallisten ulottuvuuksien osalta.

Tutkimuksen tuloksien yleistettävyyden kannalta on huomioitava, että aineiston otanta ($n=6$) on pieni, eikä se ole sellaisenaan yleistettävissä laajemmin. Lisäksi tuloksiin on voinut vaikuttaa myös se, että kaikki haastatteluun osallistuvat olivat Pirkanmaalla asuvia nuoria aikuisia ja kaikki pariskunnat olivat heterosuhteessa. Myöhemmin aiheeseen liittyvää tutkimusta olisi hyvä laajentaa niin, että otannassa huomioidaan monipuolisemmin erilaisissa parisuhteissa elävät kaikenikäiset pariskunnat ympäri Suomea. Lisäksi tutkimuksen tuloksia tulkittaessa on otettava huomioon, että haastateltavia etsittiin parisuhdeviestintään keskittyvään tutkimukseen, jossa käsitellään parisuhdetabuja. Tämä on saattanut osaltaan vaikuttaa myös siihen, millaisia pariskuntia haastatteluun on hakeutunut, sillä avoimesti viestivät pariskunnat ovat oletettavasti valmiimpia puhumaan myös vaikeista aiheista.

Tutkimuksen tulokset vastasivat alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin ja tutkimusaukkoon tarkoituksenmukaisesti. Tulokset osoittavat yksilöiden henkilökohtaisten pieruideaalien olevan ristiriidassa heidän oletuksiensa kanssa siitä, miten yleisten normien mukaan parisuhteessa tulisi piereskellä. Pieruneuvotteluja käytiin sekä verbaalasti että nonverbaalasti, joista erityisesti ensimmäisellä saavutettiin selkeitä yhteisiä pierukäytänteitä, jotka vapauttivat yksilöt kasvotyöstä ja näin myös muuttivat suhdetta avoimemmaksi ja vapautuneemmaksi. Näiden tulosten lisäksi tutkimus toi esiin tutkimuksellisesti vielä tabun asemassa olevan ilmiön, joka kuitenkin vaikuttaa arjen tasolla merkittävästi monen ihmisen elämään. Tutkimus osoitti, että parisuhteen alussa olevat

pierukäytänteet, kuten pierujen piilottaminen ja niiden välttäminen, ovat todellinen ilmiö, joiden linkittyviä ja vaikutuksia tulisi tutkia niin viestinnän kuin sosiaalitieteiden alalla lisää. Vaikka pierut ovat aiheena hilpeyttä herättävä ja tieteen kentällä vaiettu aihe, onnistui tämä tutkimus murtamaan ennakoasetelman siitä, että pieru olisi vain vitsi tai että aiheella ei olisi itseisarvoa osana viestintätieteellistä tutkimusta.

Tulevaisuudessa olisi tärkeää saada pieruväleistä tutkimustietoa, joka on laajemmin yleistettävissä ja siten pystyisi täydentämään myös tässä tutkimuksessa saatuja tuloksia. Olisi kiinnostavaa saada tutkimustietoa myös siitä, miten kasvotyö ja pieraisemisen käytännöt näkyvät niissä parisuhteissa, joissa yhden tai useamman osapuolen pieruideaaliin ei kuulu parisuhteessa pieraiseminen. Lisäksi olisi mielekästä tutkia myös muita tabuja parisuhdevuorovaikutuksen kontekstissa, sillä kuten tässä tutkimuksessa huomattiin, tabut linkittyvät parisuhteen vuorovaikutukseen odottamattomilla tavoilla ja sitä kautta vaikuttavat koko suhteen koettuun tyytyväisyyteen.

KIRJALLISUUS

- Burgoon, K. J. (1993) Interpersonal Expectations, Expectancy Violations, and Emotional Communication. *Journal of Language and Social Psychology*. 12:30, 30–48.
- Davies, P.J. (1971) Influence of diet on flatus volume in human subjects. *Gut*. 12, 713–716.
- Esben, K. (1949) The Quantity and Composition of Human Colonic Flatus. *Gastroenterology*. 12:5, 782–794.
- Flinck, A. & Paavilainen, E. (2008) Violent Behavior of Men in Their Intimate Relationships, as They Experience It. *American Journal of Men's Health*. 2:3, 244–253.
- Flinck, A. & Paavilainen, E. (2010) Women's Experiences of Their Violent Behavior in an Intimate Partner Relationship. *Qualitative Health Research*. 20:3, 306–318.
- Freud, S. (1913-1914) *The Complete Psychological works of Sigmund Freud Volume XIII Totem and Taboo and Other works*. London: The Hogarth press limited.
- Garfinkel, H. (1967) *Studies in ethnomethodology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Goffman, E. (1967) *Interaction Ritual. Essays on Face-to-Face Behaviour*. New Jersey: Transaction publishers.
- Griffin, E., Ledbetter, A. & Sparks, G. (2015) *A First Look at Communication Theory*. New York: McGraw-Hill Education, Inc. 9.painos.
- Husso, M., Virkki, T., Notko, M., Holma, J., Laitila, A. & Mäntysaari, M. (2012) Making sense of domestic violence intervention in professional health care. *Health & Social Care in the Community*. 20:4, 347–355.
- Järvinen, E. (2016) Lähetyssaarnaajassa saunan jälkeen vai jotakin muuta? – Seksistä puhuminen parisuhteiden alkuvaiheessa. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto. Viestinnän, median ja teatterin yksikkö.
- Ruonala, J. & Herkama, S. (2015) ”Asioista pitäisikin ehkä puhua niiden oikeilla nimillä”: Naisten käsityksiä seksuaaliviestinnän haasteista parisuhteessa. Prologi – puheviestinnän vuosikirja 2015, 8–31.
- Savola, T., Piispa, M. & Hakulinen-Viitanen, T. (2015) Äitiys- ja lastenneuvolan asiakkaiden kokemukset parisuhdeväkivallan puheeksi ottamisesta. *Hoitotiede*. 27:2, 104–116.
- Sias, P.M. (2009) *Organizing Relationships: Traditional and Emerging Perspectives on Workplace Relationships* Los Angeles: Sage.
- Simoes, E. & Freitas, L. (2012) Taboo in advertising. *Journal of Sociolinguistics*. 16:1, 1–220.

Stafford, L. (2008) Social exchange theories. Teoksessa Engaging theories in interpersonal communication. (toim.) D. O. Braithwaite & P. Schrodt. 2. painos. Thousand Oaks: Sage, 377–389.

Tomlin J., Lewis C., Read NW. (1991) Investigation of normal flatus production in healthy volunteers. Gut. 32, 665–669.

Tuhkasaari, P. (2013) Parisuhteen ja paripsykoterapian prosessista. Teoksessa Malinen V. & Alkio P. (toim.) Paripsykoterapia ja parisuhteen ikuinen arvoitus. Väestöliitto, 34.

Tuomi, J. & Saarijärvi, A. (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Digitaaliset lähteet:

MOT Oxford Dictionary of English (2019) Hakusana “taboo” <https://mot-kielikone-fi.libproxy.tuni.fi/mot/uta/netmot.exe> Haettu 29.11.2019.

Sexpo (2019) Kootusti tietoa - Monisuhteet. <https://sexpo.fi/kootusti-tietoa/monisuhteet> Haettu 2.12.2019.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Aluksi:

- Esittely (nimi, ikä)
- Kauanko olette seurustelleet?
- Asutteko yhdessä ja jos, niin kuinka kauan olette asuneet yhdessä?

1. Yleinen vuorovaikutus parisuhteessa

- 1.1. Kuinka avoimesti mielestäsi puhutte suhteessanne?
- 1.2. Mitkä asiat ovat haastavia suhteessa?
- 1.3. Mitkä asiat koet intiimeiksi?
- 1.4. Miten käsittelette vaikeita/intiimejä aiheita suhteessanne? (Miten ne otetaan puheeksi? Minkälaisissa tilanteissa ne otetaan puheeksi? Onko syntynyt mitään toistuvia vuorovaikutuskaavoja?)
- 1.5. Keskusteletteko vessakäytännöistä? Miten? Millaisia ilmauksia käytätte vessakäytänteisiin liittyen?

2. Miten pieruihin suhtaudutaan parisuhteessa?

- 2.1. Kuuluuko parisuhteeseen mielestäsi se, että kumppanin edessä voi piereskellä?
- 2.2. Miten koette pierut parisuhteessa? (Ovatko pierut hyvä vai huono asia suhteessa? Miksi?)
- 2.3. Mikä on mielestäsi ihanne piereskelytilanne parisuhteessa? (Mitkä ovat odotukset kumppanilta, entä toiveita siitä kuinka itse voi käyttäytyä?)
- 2.4. Voiko pierut mielestäsi tuoda suhteeseen jotain uutta?
- 2.5. Jännittääkö pieraiseminen uudessa suhteessa? Muita tuntemuksia aiheesta?
- 2.6. Onko mielestäsi erilaista pieraista uuden kaverin kuin uuden kumppanin edessä?
- 2.7. Olisiko pierukäytännöistä mielestäsi hyvä keskustella kumppanin kanssa? Miksi, miksi ei?

3. Kuinka pieraisemiskäytännöistä (pieruväleistä) neuvotellaan suhteen alussa?

- 3.1. Millainen oli suhteen ensimmäinen pieru? Oliko se vahinko vai tahallinen? Sovittu ennakkoon vai ei? Kumpi sen teki? Missä vaiheessa suhdetta?
- 3.2. Miten ensimmäiseen pieruun reagointiin? Käytiinkö tilannetta yhdessä läpi jälkikäteen?
- 3.3. Milloin toinen osapuoli pieraisi vuorostaan? Käytiinkö siinä yhteydessä keskustelua?
- 3.4. Minkälaisia yhteisiä pierusääntöjä olette yhdessä neuvotelleet ja miten? Verbaalisesti vai nonverbaalisesti? Aikaan, paikkaan ja/vai tilanteeseen sidottuja?
- 3.5. Saako toisen pieruja kommentoida?
- 3.6. Minkälaisia odotuksia koet kumppanisi osoittavan sinulle pierujen suhteen? Koetko paineita, millaisia?

4. Miten pieruvälit ovat vaikuttaneet suhteeseen?

- 4.1. Miten kumppanisi ensimmäinen pieru vaikutti käsitykseen hänestä? Hyvällä vai huonolla tavalla?
- 4.2. Onko suhde muuttunut pierujen sallimisen myötä? Mihin suuntaan? Miksi muuttunut/ei muuttunut?
- 4.3. Vähensikö vai lisäsikö pieruvälit kumppanisi viehättävyyttä? Kerro lisää.
- 4.4. Vaikuttaako pieruvälit koettuun läheisyyteen? Miten?
- 4.5. Vaikuttaako pieruvälit seksuaaliseen vetovoimaan? Miten? Positiivisesti vai negatiivisesti?

5. Lopetus

- Haluatko vielä sanoa jotain?
- Sopiiko, että vastauksista keskustellaan yhdessä kumppanisi kanssa?

6. Ajatusten purku yhdessä (kaikki osapuolet paikalla)

- Keskeisten löydösten vertailu
- Vapaa sana pariskunnalla
- Kiitokset ja jatko-ohjeet siihen, mikäli haluaa perua haastatteluun osallistumisen (tehtävä kahden viikon kuluessa)